

تبیین نظام جامع طراحی معماری نماهای شهر تهران از دیدگاه مدیران و طراحان^۱

سیامک کاکاوند

دانشجوی دکتری گروه معماری واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

فرح حبیب^۲

استاد گروه معماری، واحد علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

اسکندر مختاری طالقانی

استادیار گروه مرمت واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۱۰/۰۹ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۳/۲۰

چکیده

این پژوهش با هدف تحلیل و ارزیابی طراحی معماری نماهای شهر تهران به منظور تبیین نظام جامع و پاسخگو تعریف گردید. روش این پژوهش از منظر هدف، در زمره پژوهش‌های کیفی می‌باشد که به صورت مطالعات کتابخانه‌ای و برداشت‌های میدانی صورت گرفته است، پرسش‌نامه‌ها و مصاحبه‌های صورت گرفته تحت نظر خبرگان این حوزه مورد سنجش، روایی و پایایی قرار گرفته و تایید شده است، جامعه آماری به ۲ بخش تقسیم گردیده است. بخش اول مدیران شهری، کارشناسان و متخصصان مرتبط با موضوع طراحی معماری نماهای شهری و بخش دوم طراحان و حرفه‌مندان حقیقی و حقوقی، اساتید و دانشجویان معماری و طراحی شهری بوده‌اند. با توجه به اینکه جامعه آماری محدود می‌باشد، لذا امر نمونه‌گیری از تمامی افراد در دسترس صورت گرفته است. در تجزیه و تحلیل فصل چهارم با استفاده از روش دلفی در چهار گام و نرم افزار SPSS، نسبت به ارائه اجزای نظام جامع طراحی معماری نماهای شهری اقدام گردیده است. نتایج به دست آمده حاکی از آن بود که نظام جامع طراحی معماری نما به طور کلی شامل: ۱- سند طراحی نماهای شهری. ۲- کمیته‌های تخصصی در سطح مناطق که موضوع هدایت و راهبری طراحی نماهای شهری را بر عهده دارند. ۳- برنامه اجرایی و زیر ساخت اطلاعات مکانی که شامل راهکار اجرایی نمودن مفاد سند می‌باشد. ۴- کمیته عالی مدیریت، برنامه ریزی و پایش و همچنین بخش‌ها و سامانه‌هایی که به منظور پاسخگویی جامع موضوعات پیشنهاد گردیده است.

کلمات کلیدی: نماهای شهری، نظام جامع، مدیریت و برنامه ریزی، مبانی نظری، اسناد طراحی نمای شهری.

۱- این مقاله مستخرج از رساله دکتری رشته معماری نویسنده اول با عنوان "تحلیل و ارزیابی نماهای شهر تهران به منظور تبیین نظام جامع و پاسخگو" می‌باشد.

۲- (نویسنده مسئول) f.habib@srbiau.ac.ir

مقدمه

حجم عظیم انتقادات در خصوص اغتشاشات و آشفتگی روز افزون و لجام گسیخته در خصوص موضوع نما و منظر شهری در این سالها مدیریت شهری را ناچار به واکنش‌ها و عکس‌العمل‌هایی نموده است. تولید و ابلاغ ضوابط عام نما و تشکیل کمیته‌های نما در سطح ۲۲ منطقه شهر به طراحی معماری نماهای شهری از مهمترین موضوعات کالبدی، هویتی و فرهنگی... و دارای جنبه‌های متنوع و پیچیده می‌باشد. با نگاهی به اقدامات و کنش‌های گذشته در فقدان مدیریت، نظارت و کنترل موثر و مطلوب منتج به شکل‌گیری اغتشاشات و آشفتگی‌های مخرب و نا مطلوب نما و منظر شهر گردیده است لذا لازم و ضروری است با آسیب شناسی اقدامات گذشته زمینه لازم را جهت اصلاح و بازنگری معیارها و رویکردها موجود فراهم نماییم. خیل عظیم انتقادات در حوزه‌های مختلف نظیر موضوعات کیفی و زیبایی شناسی، فقدان توجه به موقعیت‌های شهری (میدان‌ها، گره‌ها و تقاطع‌ها، آثار ارزشمند معماری، عرصه‌های عمومی)، مولفه‌های اقتصادی و ایمنی و امنیت... بیانگر فقدان توجه به ویژگی‌ها و طیف متنوع زمینه‌های شهری در ارائه ضوابط و مقررات موجود می‌باشد. پاره‌ای از انتقادات به شرح ذیل می‌باشد:

- ضوابط و مقررات موجود عملاً قادر به پاسخگویی به موضوعات کیفی نظیر هویت سازی، احیا هویت، ایجاد وحدت و یکپارچگی، ساماندهی... نمی‌باشد. توجه به موضوعات کیفی در قالب ضوابط و مقررات مقدور و میسر نیست.

- در ضوابط و مقررات موجود به تفاوت‌های طراحی معماری در مقیاس‌های مختلف شهری نظیر محورهای اصلی شهری و طیف سکانس‌های متنوع در هر محور، محورهای فرعی، گذرهای محلی... توجه نگردیده است.

- موقعیت‌های خاص نظیر مراکز محله‌های شهری در هر منطقه، پاتوق‌ها و قرارگاه‌های اجتماعی... با ضوابط موجود قابل برخورد و مداخله نمی‌باشند.

- نحوه ایجاد خوانایی، پیوستگی، سلسله مراتب در فضاهای متنوع شهری

- موضوع خلاقیت و نوآوری در طراحی معماری نماها

- موضوع اقتضائات مکانی و زمانی و پیشرفت‌های تکنولوژیک و لزوم بازنگری‌های مقطعی تا اساسی در ضوابط و

مقررات

- مشارکت و حق انتخاب مالکین

و بسیاری دیگر از موضوعات در قالب تولید صرف ضوابط و مقررات پاسخگو نخواهند بود بدیهی است ضوابط و مقررات حسب موقعیت‌ها و کیفیت‌های مختلف شهری می‌بایست تغییر نماید که این پویایی و پاسخگویی در نظام و اسناد موجود مشاهده نمی‌گردد. تبیین و شناسایی ساختارها و یا راهکارهایی که قادر به مدیریت و ساماندهی مجموعه اغتشاشات و نابسامانی‌های موجود در نماهای شهری گردد از الویت‌ها و ترجیحات پژوهشی و تحقیقات می‌باشد. مجموعه انتقادات گویای این مطلب است که درحوزه‌ها و بخش‌های مختلف مرتبط با طراحی معماری نماهای شهری ساختار و اسناد موجود از کفایت و قابلیت لازم برخوردار نبوده و چنانچه امکان تعریف و شکل

گیری نظام و سازوکار جامع تر از وضعیت موجود فراهم گردد ما با وضعیت مناسب و مطلوب تر روبرو خواهیم گردید. این تغییرات در حوزه‌های مختلف می‌بایست صورت پذیرد از آن جمله در حوزه ضوابط و مقررات می‌باشد که به گواهی صاحب‌نظران و حرفه‌مندان از کفایت لازم به منظور مداخله و مواجهه موثر در طراحی معماری نماهای شهری به تنهایی برخوردار نمی‌باشد. لذا جستجوی راهکارهایی مکمل نظام موجود می‌تواند زمینه بهبود و ارتقاء عملکرد را فراهم آورد. همچنین موضوع کمیته‌های مختلف مرتبط با نما و فقدان شفافیت، نظارت و پاسخگویی در خصوص نحوه انتخاب و انتصاب، ارزیابی طرح‌ها و گزارشات عملکرد از مهمترین چالش‌های وضع موجود می‌باشد که نیازمند مطالعه و ارائه پیشنهادات رافع و پاسخگو می‌باشد. بهره‌برداری از سامانه‌های اطلاعات مکانی سه بعدی هوشمند که قابلیت ثبت و ضبط و ذخیره سازی یکپارچه اطلاعات، مدیریت و دسته‌بندی، گزارش‌گیری، نظارت پذیری و همچنین پایش را با کمترین هزینه و بالاترین دقت‌ها فراهم می‌نماید از موضوعات ارزشمند در جهت رفع و حل بسیاری از نقایص و کاستی‌های موجود می‌باشد. توجه و تمرکز بر برنامه اجرایی در ساختار طرح جامع و طرح جزییات و پیوند آن با مطالعات و سند پایه می‌تواند گامی موثر در جهت تحقق پذیری چشم‌انداز، اهداف، راهبردها، سیاست‌ها، برنامه‌ها و اقدامات طرح نماهای شهری باشد. در صورت بی‌توجهی به مراتب فوق و پیگیری طرح‌های جزءنگر و موضعی در ضمن ساماندهی موردی و بخشی در شهر متأسفانه فرصت برخورد و مداخله جامع در سطح شهر را از بین برده و خسارات مادی و معنوی سنگین و غیر قابل جبران به واسطه اهمال و تعلل بر حوزه طراحی معماری نماهای شهری در بر خواهد داشت. در وضعیت موجود با عنایت به خیل عظیم مطالعات و بررسی‌های صورت گرفته، انگیزه مدیریت شهری برای ساماندهی، و همچنین قابلیت و توانمندی‌های عظیم حرفه‌مندان، صاحب‌نظران، جامعه دانشگاهی و عموم شهروندان فقدان پیش‌بینی ساختار مستعد بهره‌مندی و بهره‌برداری موجبات افول و تنزل عملکرد عناصر فوق خواهد گردید. مدیریت شهری می‌بایست هر چه سریعتر نسبت به تعریف و طراحی نظام جامعتر از وضعیت موجود با تلحظ معیارها و شاخص‌های حاصل از مطالعات و پژوهش‌های مرتبط اقدام و زمینه ارتقاء و بهبود طراحی معماری نماهای شهری را فراهم نماید. در فقدان طرح جامع و پاسخگو خیل عظیم عناصر ذیربط و ذی‌مدخل در حوزه طراحی نماهای شهری اعمال نفوذ و منافع شخصی و گروهی نموده و به انحاء مختلف موجب تشدید وضعیت نابسامان و مغشوش موجود می‌گردند. بدیهی است وجود طرح جامع و پاسخگو از مهمترین ارکان ممانعت و جلوگیری از عوامل آسیب‌زا و مخرب موجود خواهد بود. از طرف دیگر طیف گسترده مولفه‌های کیفی و مورد انتظار مدیریت شهری و جامعه حقیقی و حقوقی حرفه‌مندان و صاحب‌نظران ذیربط و همچنین عموم شهروندان ذیربط صرفاً در ساختار جامع قابلیت طرح و پاسخگویی را خواهد داشت و نظام ضابطه‌محور موجود صرفاً موجب تقویت و گسترش خطی‌نگری و مداخله ضعیف و غیر موثر در عرصه‌ها و مولفه‌های کیفی خواهد گردید.

مبانی نظری

فرایند تحقق‌پذیری اسناد طراحی شهری

اینکه توافق گسترده‌ای در زمینه اهمیت تحقق‌پذیری طرح وجود دارد، امری واضح است. امروزه طراحان به تحقق‌پذیری طرح بسیار توجه می‌کنند و تئورسین‌های طراحی آن را به عنوان بخش کاملی از فرایند طراحی می‌بینند

(Alexander, 1985). شکست اجرا، همچنین می‌تواند به اندازه چنین برنامه‌ای که با تقید به طرح اصلی و یا فاقد سازگاری با کیفیت اجرا شده‌اند، مرتبط باشد (Durlak and DuPre 2008; Wandersman et al. 2005). کیفیت اجرا، برای تحقق طرح و دستیابی به نتایج حیاتی است (Durlak & DuPre, 2008). امر مذکور نشانگر اهمیت توجه به تحقق‌پذیری طرح‌ها و برنامه‌هاست. موضوعی که تاکنون چندان مورد توجه طراحان و برنامه‌ریزان نبوده است. در حالت کلی، تحقیق و مطالعه در تحقق‌پذیری طرح‌ها در طول سه نسل انجام شده است (Mataland et al., 1995). با این همه، شناخت معیارها و شاخص‌های تحقق‌پذیری طرح‌ها برای برنامه‌ریزان به عنوان یک چالش باقی مانده است. مطالعات متعدد، به شکست‌ها و چالش‌های مرتبط با تحقق‌پذیری تأکید کرده‌اند (Burby, 2003; Laurian et al., 2004; Talen, 1996; Sager, 1995). با در نظر گرفتن نبود پژوهش‌های تجربی درباره تحقق‌پذیری طرح، تحلیل‌های تجربی خیلی کمی درباره عوامل تعیین‌کننده تحقق‌پذیری طرح وجود دارند. بنابراین، برنامه‌ریزان اطلاعات اندکی درباره عواملی دارند که ممکن است بر تحقق‌پذیری طرح تأثیر بگذارند (Talen, 1996).

پروژه طراحی شهری، فعالیتی است میان رشته‌ای که در فرایندی هماهنگ با دیگر تخصص‌ها، به تثبیت یا ارتقاء کیفیت زندگی در عرصه‌های عمومی می‌پردازد. البته این پروژه‌ها به طور معمول جبرانی بوده و برای تخفیف نارسایی‌های کیفی موجود که ناشی از تفکرات کمیت‌گرای تصمیم‌سازان و تصمیم‌گیران قبلی در سطوح مختلف شهر بوده، به کار می‌رود (Pakzad, 2007). ویلداوسکز (۱۹۷۳) در کتابی به نام تحقق‌پذیری، نشان دادند که توجه کمی صرف فرآیند تحقق‌پذیری طرح‌ها شده است. پس از این مطالعات بود که ادبیات تحقق‌پذیری شروع به پدیدار شدن کرد و سؤالاتی از این قبیل پیش آمد: چگونه تحقق‌پذیری می‌تواند فرآیند برنامه‌ریزی را از طریق مفهوم سازی و سنجش امکان‌پذیری آنها تنظیم نماید (Wildavsky, 1973). در اینجا است که تفکر فرآیندی و فرآیند طراحی شهری به مثابه روش و ابزاری مناسب برای مواجهه با مسائل پیچیده سازمان یافته جلوه می‌کند. بر خلاف روش‌های سنتی طراحی که طرح در جعبه سیاه ذهن طراحان شکل می‌گرفت، روش فرآیندی برپایه تفکر واگرا به تولید طیفی از راه‌حل‌های مناسب می‌انجامد و با انطباق مؤثرتر با شرایط مورد مداخله موجب بالا بردن احتمال تحقق‌پذیری پروژه‌های طراحی شهری می‌شود (Golkar, 2011).

جدول ۱: جمع‌بندی شاخص‌های مؤثر در تحقق‌پذیری طرح از دیدگاه‌اندیشمندان، ماخذ: (Saghafi Asl et al, 2013).

منبع	معیارها و شاخص‌های مؤثر بر تحقق‌پذیری طرح	اندیشمندان
Alterman & Hill, 1978	عوامل سیاسی - ساختار نهادی سیاسی برای فرآیند انجام و کارایی آن. - اعمال نفوذ توسط افراد با علائق سیاسی یا اقتصادی در طول انجام - نقش طراح در فرآیند انجام	الترت و هیل
	ویژگی‌های طرح - تکنیک‌های برنامه‌ریزی مورد استفاده. - نوع تیم برنامه‌ریزی. - اهداف بیان شده. - هر ویژگی دیگری در ارتباط با کیفیت طرح	
Talen, 1997	عوامل نظام شهری - فشارهای رشد جمعیت. - تغییرات در استاندارد زندگی. - تغییرات در فعالیت اقتصادی	
	عوامل داخلی: برنامه - ماهیت عملکرد برنامه‌ریزی. - محدودیت‌های برنامه‌ریزی در مواجهه با عدم قطعیت و شرایط نامعلوم. - نقش‌ها و علائق برنامه‌ریزان. - نقص‌ها و کاستی‌های اهداف برنامه‌ریزی. - توانایی برنامه‌ها در تشخیص تأثیرات سیاسی بر تصمیمات برنامه‌ریزی. - ضعف برخی برنامه‌ها. - پیچیدگی و جامعیت دیگر برنامه‌ها	امیلی تالن
	عوامل خارجی - پیچیدگی‌های بافت سیاسی محلی. - درجه هم‌رأیی و توافق اجتماع محلی. - میزان درجه شرایط نامعلوم. - میزان آگاهی از مسائل برنامه‌ریزی. - میزان حمایت از برنامه‌ریزی (بودجه‌ای و سیاسی).	
	مربط با فرآیند - الزامات و تعهدات برنامه. - کیفیت طرح. - نحوه کاربرد طرح	نوروتن

Norton, 2005	مرتبط با ماهیت سیاست‌های اولویت دار. میزان اهمیت هر سیاست. اهمیت کاربرد طرح
Elmore 1979	کارها و اهدافی را که بر سیاست‌های شخص تأثیر می‌گذارند. مدیریت برنامه ریزی که کارها، اهداف و استانداردهای اجرایی را در زیر واحدها تحت تأثیر قرار می‌دهند. اهدافی را که در ارزیابی زیر بخش‌ها تأثیر گذارند. سیستم کنترل مدیریت و مجوزهای اجتماعی که برای ارزیابی اجرا به کار می‌رود
Berke et al 2006	برک و همکاران - کیفیت برنامه. شیوه اجرا. ایجاد آگاهی. ظرفیت کارکنان. ظرفیت متقاضیان. زمینه موجود
Khoury, 1996	خورری - دستورکار توسعه شهری جدید. رهبری و تعهد سیاسی. مسائل سازمانی و ظرفیت نهادی. مشارکت و تعامل. قابلیت دسترسی به منابع مالی و انسانی
Dalton et al 2007	دالتون و همکاران - منابع کافی. کارکنان باتجربه. آموزش‌های کافی
Behn, 1980	بن لورین و همکاران - سادگی و وضوح فعالیت‌های مربوط به هر مرحله برنامه. فرآیند منسجم و همگرای طرح
Laurian et al 2004	همکاران - تعهد دفاتر برنامه ریزی در اجرای طرح. قوانین و شیوه‌های اجرایی و مدیریتی جهت تحقق سیاست‌های طرح. ویژگی‌های شیوه‌های مدیریتی مناسب در صدور مجوز توسعه. نحوه استفاده از تکنیک‌های مدیریتی توسط عوامل توسعه
Burby & May 1997	باربی و همکاران - کیفیت برنامه. شیوه‌های اجرایی. میزان و نحوه عمل به تعهدات. ظرفیت، توان و تجربه کارکنان نظام برنامه ریزی
Oliveira & Pinho 2009	ارتباط میان اهداف و مکانیسم‌های تحقق‌پذیری برنامه. ارتباط میان نیازهای شهر و اهداف برنامه. وضعیت نظام برنامه ریزی. مشارکت در تهیه برنامه (کیفیت و کمیت مشارکت شهروندان). تأثیر قدرت سیاسی در ساختار، فرآیند و محصولات برنامه ریزی. تعهدات منابع انسانی و مالی - میزان سودمندی طرح
Carmona et al 2001	متنو کرمونا و همکاران - آگاهی و اطلاعات کامل نسبت به کیفیت نتایج طرح. آگاهی از اولویت‌های استفاده کنندگان آبی فضا و کسانی که در آینده سرمایه گذاران مجموعه خواهند بود. بورس‌ها و بازارهای اقتصادی. قیمت زمین. مالکیت اراضی. توسعه هماهنگ در تمامی مراحل طرح. تفاهم میان سازندگان و بخش دولتی. وجود حق انتخاب برای تمامی افراد ذینفع. پروژه‌ها ترجیحاً در کوتاه مدت به نتیجه برسد. تعامل مطلوب بین خریداران ملک و صاحبان حرف. الگوهای تصمیم‌گیری مناسب. مهارت و تجربه بالای متخصصان طراحی شهری

ضوابط کمیته نما و معضلات آن

مولفه‌ها و وجوه کیفی مرتبط با موضوع نما نظیر تعریف و شکل‌گیری هویت در شهر و همچنین موضوعاتی نظیر خلاقیت و نوآوری، خوانایی و مشارکت مردمی... صرفاً با صدور ضوابط و مقررات محقق نمی‌گردد. لذا مجموعه ای از خبرگان و کارشناسان... با توجه به چارچوب‌های تعیین شده می‌بایست نسبت به ارزیابی نماهای شهری اقدام نمایند. از طرف دیگر این افراد که در قالب کمیته‌های تخصصی و فنی مجتمع می‌گردند می‌بایست مبتنی بر اسناد قانونی جامع، همه جانبه نگر و مورد وثوق نسبی مجموعه عناصر ذیربط و ذی‌مدخل نسبت به ارزیابی موضوعات اقدام نمایند. مولفه‌های کیفی به انضمام دیگر اجزاء می‌بایست در مجموعه تدوین و تنظیم و نهایتاً در مرجع قانونی مصوب و ملاک عمل قرار گیرد و ضوابط و مقررات منشعب از مفاد و محتوای سند استخراج گردد تا شائبه برخورد سلیقه‌ای و موردی به صورت نسبی مرتفع گردد. در سند مذکور موضوعات مرتبط با نما تعریف و تشکیلات ناظر و پایش‌گر... مشخص می‌گردد و از آن ضوابط و مقررات و چک لیست‌های مرتبط حاصل و ملاک عمل قرار می‌گیرد. به نظر می‌رسد پی‌گیری این مدل مداخله پاسخ‌های مناسب تری را از وضعیت موجود و رویکرد صرف ضابطه محور در بر خواهد داشت (Qahramani, 2011: 55). لزوم بررسی نما در فرآیند ساخت و ساز و تدوین راهنمای طراحی نماها، لزوم اصلاح نماهای موجود، لزوم هماهنگی سازمان‌ها در مبحث نما و لزوم توجه به ضوابط موجود در طراحی نما و گرفتن جریمه در صورت تخلف مواردی بودند که عنوان پارامترهای رویه‌ای در اسناد فرادست بررسی شده استخراج شدند. مشخص است که اسناد قانونی تأکید بر لزوم بررسی نما در فرآیند ساخت و

ساز و تدوین راهنمای طراحی ما دارند و بر تهیه آنها تاکید نموده‌اند. همچنین اهمیت اصلاح نماهای موجود نشان دهنده آن است که جای خالی ضوابط و راهنمایی برای اصلاح نماهای ساختمانی موجود احساس می‌شود. همچنین وجود سازمان‌های مختلف موثر بر نما نشان می‌دهد هماهنگی سازمان‌ها در حوزه ساماندهی نما مورد اهمیت است (Armanshahr Consulting Engineers, 2017).

جدول ۲: تجربیات ایران و جهان در حوزه مدیریت نمای شهری، ماخذ: (Mansouri, 2013).

تجربه	موقعیت	توضیحات
پارادوکس در مدیریت نمای شهری	پاریس	دو گونه "سیمای مدیران" و "سیمای مردمی". دستاوردهای رویکرد "تضادپرور" حتی حفظ سیمای تاریخی بافت می‌تواند تضادهایی را تدریجاً میان ساکنان و شهر، به دلیل عدم امکان تصمیم‌گیری در محیط زندگی خود، ایجاد کند.
سیمای دستوری	عشق آباد	"هم شکل سازی و نظم حداکثری" در نمای شهری، تمایل به هویت سازی برای شهر جدید عشق آباد آن قدر قوی است که رنگ سفید بی آنکه زمینه سنتی و فرهنگی داشته باشد به عنوان رنگ شهر برگزیده و شهر سفید را ساخته است.
از گذر تا خیابان	پاریس	تفاوت میان پازل و کولاز "ساخت یک خیابان جدید شبیه شانزه لیزه، خیابان "فلاندر" علی‌رغم تعری و نوسازی، به دلیل اعمال نمای برنامه ریزی شده جدید در مقابل نمای ارگانیک پیشین.
رنگ، ابزار خلق منظر		"جنبه‌های تزئینی نمای شهری" بهره بردن از رنگ و تصویر درختان با صورت سورئال و خیال انگیز برای معنا بخشی به نماهای یکنواخت شهری.
نمای مادیا در میدان بزرگ	نیویورک	ظرفیت‌های بزرگتر نماهای شهر توسط رسانه و تکنولوژی؛ بدست آمدن نمای پویا و اجتماعی که به تقویت حس تعلق شهروندان به محیط و توسعه مشارکت و تشکیل خاطره جمعی انجامیده است.
برج و نقاط عطف	تهران	بررسی تاثیر ساختمان‌های بلندمرتبه در مفهوم بخشی به سیمای شهر، جایگاه بر میلاد در تهران را بر اساس آن نقد کرده است.
نمای مصنوعی	شهر جدید پردیس	هویت اجتماع در نماهای شهر منعکس می‌شود و شهرهای جدید، از آنجا که دارای نمایی از پیش اندیشیده هستند قادر به ابراز این هویت در سیمای خود نیستند.
نماهای سازمانی	تهران	نواب، مظهر بی هویتی، یکنواختی و سکون سیمای شهر است. تهران به روایت نواب، شهری است که انسان‌ها در آن حیات ندارند و چیزی از شهرهای کمونستی، که دولت خانه‌های حجیم و یکنواخت برای همه طبقات می‌سازد، کم ندارد.
منظر بزرگراه مدرس	تهران	توسعه جداره‌های سبز و بهره‌گیری از موقعیت‌های طبیعی شهر می‌تواند به ساخت نمونه‌هایی از منظر طبیعی منجر شود که در فراغ طبیعت بکر پاسخی به آرزوهای نهفته انسان‌ها باشد.
تاثیر سیاست تجمع بر سیمای شهر	تهران	نوسازی بافت‌های فرسوده و تجمع ریزدانه‌ها، امکان مداخله گسترده و برنامه ریزی شده در نمای شهری را بدست می‌دهد.

مدیریت واحد و یکپارچه شهری

مدیریت یکپارچه شهری، مدیریتی است که در یک یا چند حوزه مجزا، یکپارچه شده باشد که عبارتند از: حوزه علوم سیاسی، جامعه‌شناسی، حوزه علوم مدیریتی و حوزه علوم برنامه ریزی. در حوزه علوم برنامه ریزی، شاهد ظهور برنامه ریزی استراتژیک فضایی به عنوان ابزار برنامه ریزی هستیم (Alikhan Gorgani et al, 2014). انقلاب مشروطیت در ایران نقطه عطفی در مدیریت مدرن شهرهای ایران به شمار می‌آید. پیش از انقلاب مشروطه قوانین مدون و مکتوبی در اداره شهرها وجود نداشت و نظام سنتی متولی اداره امور بود. از اولین قانون بلدیة (۱۲۸۶) تا تشکیل شوراهای اسلامی شهر که نزدیک به یک قرن می‌گذرد همواره میل به تمرکز قدرت به چشم می‌خورد. با توجه به دلایل زیر تهیه ساختار یکپارچه و هماهنگ مدیریت شهری لازم و ضروری می‌نماید:

۱. نظام متمرکز اداری و بخشی کشور که سیستم برنامه ریزی و مدیریت سلسله مراتبی بالا به پایین را به وجود آورده است و هر یک از بخش‌ها به طور مجزا اقدام به برنامه ریزی و اجرا می‌نمایند.
۲. تعدد و تنوع وظایف شهری
۳. عدم تشکیل مدیریت یکپارچه شهری

۴. عدم توجه به تقسیمات کالبدی در جهت مدیریت یکپارچه شهری موجب ناهماهنگی در اداره امور و کنترل ساختار و کالبد شهری و همچنین موجب عدم توسعه فرهنگ شهرنشینی می شود. مشکلات مدیریتی فوق الذکر در تمام کلانشهرهای ایران به خصوص شهرهای تهران، مشهد، اصفهان و تبریز وجود دارد (Shia, 2003).

امروزه محیط کنونی شهرها و ضرورت توسعه و تعالی آنها، بسیاری از دستگاه‌ها و نهادها را وادار می سازد تا دارای نقش‌های پیچیده، پویا و گوناگونی باشند. در این میان، بی تردید مرزهای سنتی از بین رفته، وظایف دستگاه‌های مختلف درهم آمیخته و برای خدمات رسانی مطلوب، ناگزیر دارای برهمکنش و وابستگی بسیاری می‌شوند. در چنین شرایطی، دستگاه‌ها و سازمان‌ها باید از رویکردهای مناسبی به منظور ایجاد هم‌افزایی به عنوان یک مؤلفه راهبردی مهم استفاده کنند. مدیریت واحد شهری یکی از آن رویکردهاست. هنری پیرن در کتاب شهرهای قرون وسطایی استدلال می‌کند که دو مشخصه در توسعه یک فرهنگ شهری نقش اساسی داشتند: طبقه سرمایه دار یا طبقه متوسط که این طبقه به تجارت برای دستیابی به دو امر استقلال سیاسی از صاحبان قدرت فئودالی غیرشهری و ثروت وابسته است و یک سازمان همگانی از شهروندان که برای رهایی شهر از کنترل لردهای فئودال یا مقامات مذهبی، یکپارچه سازی شهری لازم را ایجاد کند (Ardakani, 2010).

مدیریت یکپارچه شهری مدیریتی است که در یک یا چند حوزه مجزا، یکپارچه شده باشد که عبارتند از: حوزه علوم مدیریتی، برنامه ریزی، سیاسی و جامعه شناختی. حوزه علوم مدیریتی به هماهنگی و همکاری بین سازمانی مربوط است. در زمینه یکپارچگی فرایند مدیریت شهری کیان اندیشمندان و صاحب نظران این رشته اتفاق نظر وجود دارد و نویسندگان مختلفی سعی کرده‌اند مدل‌هایی را برای تحقق این یکپارچگی پیشنهاد کنند. اما این پیشنهادها ظاهراً با هم تفاوت‌هایی دارند. برای مثال برخی از این پیشنهادها به یکپارچه کردن وظایف مدیریتی نظیر برنامه ریزی، ساماندهی، هدایت، کنترل و استفاده از نرم افزارهای مناسب برای حمایت از این یکپارچگی می پردازد (Chakrabarty, 2001). و برخی دیگر به یکپارچه کردن نهادهای اثرگذار مانند شورای شهر، حکومت مرکزی و محلی توجه دارند (Mc Gill, 2001).

بنابراین برای مدیریت یکپارچه شهری مهمترین شرط روش شناسانه اتخاذ رویکرد سیستمی و کل نگر نسبت به مولفه‌های توسعه شهر و برقراری انسجام نظام یافته در هر زمینه جغرافیایی و عملکردی است که تحقق چنین شرطی در قالب یک رویکرد استراتژیک به مدیریت شهری امکان پذیر می‌شود. در چنین شرایطی هماهنگی‌ها و روابط بین سازمان از اهمیت و جایگاه ویژه ای برخوردار هستند به گونه ای که تمام سازمان‌ها و ادارات موثر و مسئول امور شهری باید در قالب یک سیستم هدفمند و هماهنگ عمل کنند و به ایفای مسئولیت پردازند (Farhodi et al, 2009). از عواملی که می‌توانند نقش مهمی را در رسیدن به مدیریت مطلوب شهری ایفا کنند باید به سیستم درآمد پایدار، ثبات مدیریت شهری، توانمندی نیروی انسانی، تقویت نهادهای هماهنگ کننده سازمان‌ها و همچنین بهره گیری از مشارکت شهروندان اشاره کرد. مدیریت واحد شهری و نقش آن در ابعاد مختلف زندگی شهری از بحث‌های مهمی است که می‌تواند ما را در رسیدن به یک توسعه موزون و هماهنگ یاری رساند (Hosseini & Sanei, 2009).

جدول ۳: مفهوم مدیریت شهری یکپارچه از دیدگاه نظریه پردازان، ماخذ: نگارندگان.

نویسنده	سال	تعریف مفهوم مدیریت شهری یکپارچه
چرچیل	۱۹۸۵	با تاکید بر ایده پیچیدگی فزاینده معتقد است که مدیریت شهری تنها به کنترل سستم شهر اشاره ندارد بلکه به روابط رفتاری و فرایندی فعالان بی شمار و تعاملات ساکنین با یکدیگر و با حکومت و با اداره کنندگان شهر نیز مربوط است.
بیکر	۱۹۸۹	به دلیل پاسخ ساده ای که ساختارهای بخشی به طبیعت شدیدا پیچیده شهرهای به سرعت در حال رشد دهند، لازم است مدیریت شهری دید وسیع تری نسبت به مسائل داشته باشد.
اشترن	۱۹۹۳	هرگونه مداخله در سیستم مدیریت شهری باید با رویکرد فراگیر و یکپارچه اتفاق بیفتد. رویکرد مطالعه شهر و سیاست گذاری شهری باید منعکس کننده تفاوت و تنوع موجود در شهرها باشد.
مک گیل	۱۹۹۸	برای تعریف مدیریت شهری باید بدانیم نیروی محرکه شهر چیست؟ راهی پیدا کنیم که ضمانت کند پیچیدگی سازمانی موجود مدیریت شهری با پیچیدگی مسائل شهری منطبق است و اطمینان حاصل کنیم که میان استراتژی اعلام شده رسمی و لازم الاجرا و توانایی عملیاتی موجود مدیریت شهری تطابق وجود دارد.
شایبر جیما	۱۹۹۸	مهمترین وظیفه مدیریت شهری پاسخگویی اثربخش به مشکلات و مباحث منفرد شهر و تقویت ظرفیت سازمان‌های دولتی و سایر بازیگران به منظور توانمند کردن آنها در انجام وظایفشان در فرایند مدیریت شهر است.
چاکر اپارتی	۲۰۰۱	با اتخاذ یک رویکرد مدیریت یکپارچه با اصولی منعطف و در نظر گرفتن عدم اطمینان و پویایی‌های محیط شهری میتوان به عدالت در حل و رفع منافع پیچیده و ذینفعان متعدد دست یافت.
استوارت	۲۰۰۵	برای دستیابی به کارایی، برابری، مشارکت، پاسخگویی مدیران و امنیت شهر در فرایندهای مدیریت یک شهر حکمروایی شایسته شهری پیشنهاد مناسبی است.
دیک	۲۰۰۶	مدیریت شهری تلاش برای هماهنگ کردن و یکپارچه کردن اقدانات دولتی و خصوصی برای چیره شدن بر مسائل ساکنین شهرها و ایجاد شهرهای رقابتی تر عادلانه تر و پایدارتر است.
کلینک و برانستا	۲۰۰۶	مدیریت شهری مدرن عبارت است از فرایند ایجاد، اجرا، هماهنگی و ارزیابی استراتژی‌های یکپارچه به کمک مقامات شهری با در نظر گرفتن اهداف عملیاتی بخش خصوصی و منافع شهروندان در چارچوب سیاستی که در سطوح بالاتر حکومت برای تحقق پتانسیل توسعه اقتصادی پایدار تدوین شود.

نظام اطلاعات سامانه ای

تکامل تدریجی شهرها و اثرات متقابل الکترونیکی و بحث‌های مربوط به علوم ارتباطات فضایی، شبکه‌های ارتباطات از راه دور و آینده شهرها در چارچوب منظمی در زمینه‌های معماری، جغرافیای شهری، مطالعات فرهنگی، ارتباطی، علمی و تکنولوژیکی و جامعه شناسی رشد می کند (Razavian, 2002). در شرایط کنونی جهان، هیچ دولتی نسبت به فناوری ارتباطات و اطلاعات بی تفاوت نیست، اما عملکرد دولت‌ها در نقاط مختلف جهان بسیار متفاوت بوده است. اگر عصر صنعتی شدن با کارهای عمده ای مانند کشیدن خط آهن و ساختن بزرگراه‌ها شناخته می شود، بزرگراه‌های اطلاعاتی در ردیف برنامه‌های مهم عصر فوق صنعتی به حساب می آیند. دسترسی گستره شهروندان به اطلاعات، نگرشهای عمیق تر و منطقی تر نسبت به مسائل زندگی جاری شهری فراهم می آورد و از انزوای اجتماعی می کاهد (Castells, 2001). امروزه در اختیار داشتن داده‌های به هنگام و استخراج اطلاعات مورد نیاز از این داده‌ها اهمیت بسیار زیادی داراست. در این رابطه سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی، به عنوان ابزاری مهم در مدیریت داده‌های زمین و ملک مطرح می باشند که با فراهم ساختن امکان یکپارچه سازی داده‌های حاصل از منابع مختلف، امکان استخراج اطلاعات مورد نیاز و کشف ارتباطات پیچیده و ناپیدای مابین پدیده‌های مختلف را فراهم می نماید. داده‌های زمینی، در بسیاری از جاها مورد نیاز می باشند، لذا سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی، پاسخگوی نیازهای طیف وسیعی از کاربران هستند. از دیدگاه فنی این سیستم‌ها با دو جنبه مختلف از داده‌ها سر و کار دارند، مکان و توصیفات مربوطه. در نتیجه در اختیار داشتن داده‌های جغرافیایی رقومی به عنوان پایه ای برای ورود به سیستم اطلاعات جغرافیایی دارای اهمیت بسزایی می باشد. برای بهره گیری صحیح از قابلیت‌های یک GIS، در درجه اول نیاز به درک صحیح از سیستم GIS و سپس ساختار اطلاعات در آن می باشد. جهت پیاده سازی یک سیستم GIS، توجه به ماهیت و ساختار اطلاعات جغرافیایی آن

که رکن اساسی هر سیستم GIS را تشکیل داده و توانمندی‌ها و پتانسیل‌های آن را تعیین می‌کند، اجتناب ناپذیر است (Mohammadi Liri, 2010).

وجود زیر ساخت اطلاعات مکانی جامع، رافع بسیاری از مشکلات و معضلات پیش رو کمیته‌های نما می‌باشد. در ارزیابی نماها سرعت و دقت لازم در خصوص کنترل‌های فضایی لازم در عرصه شهر وجود ندارد و طیف عظیمی از اقدامات نظیر بهره برداری از مشارکت‌های مردمی، ثبت و ضبط اطلاعات... در فقدان زیر ساخت اطلاعات مکانی مغفول مانده است. از طرف دیگر این زیر ساخت باید از طریق نرم افزارهای مختلف پشتیبانی گردد تا امکان نظارت و ثبت و ضبط اطلاعات به راحتی و سهولت امکان پذیر باشد. زیر ساخت اطلاعاتی مکانی می‌بایست توانایی نگهداری کلیه فرایند ارائه مدارک، صورت جلسات و فرایند تصمیم‌گیری، تایید و اجرا و پایش طرح‌ها را در خود داشته باشد. در صورت پیش بینی زیر ساخت امکان مشارکت عمومی و نظر سنجی از حرفه‌مندان، مالکان و شهروندان به شکل مناسب و مطلوبی میسر می‌گردد. پایش فرایندها و بازخورد گیری از اقدامات و فعالیت‌ها از مهمترین موضوعات مدیریت شهری می‌باشد. سامانه مکانی جامع در پیوند با دیگر سامانه نظارتی نظیر ناحیه محوری، سامانه شهرسازی امکان کنترل طرح‌های اجرا شده در طول زمان را میسر می‌سازد و از این رو امکان اصلاحات و بازنگری‌ها در طول زمان به شکل مناسب فراهم می‌نماید (Abdi et al., 2014).

رشد جمعیت، شهرنشینی، و گرم شدن کره زمین موجب افزایش تمرکز بر چالش‌های پیش روی شهرهای جهان شده است. جمعیت رو به تزاید شهری تا سقف ۷ میلیارد نفر بیانگر این واقعیت است که انسان‌ها علاقه بیشتری به زندگی در شهر و منافع ناشی از آن دارند؛ لذا برآورده کردن نیاز میلیاردها انسان نیازمند ایجاد شهرهایی است که با استفاده هوشمندانه تر از منابع بتواند درحالی که از منابع کمتری استفاده می‌کند نیازهای بیشتری را تأمین کند. فناوری اطلاعات یک قابلیت مهم برای افزایش پایداری در رویکردهای طراحی ساختمان‌ها و عملکردهای شهری است. سیستم یا نظام، موجودیتی است متشکل از عناصر مرتبط و متعامل و این ارتباط و تعامل به آن کلیت و تمامیت می‌بخشد و یک کل واحد را تشکیل می‌دهد (Poorahmad, 2006). سیستم اطلاعات، سیستمی است که با توسل به آن می‌توان اطلاعات و داده‌ها را جمع‌آوری، ذخیره، بازیافت، پردازش و برای تصمیم‌گیری به کار برد (Modiri & Khajeh, 2005). به طور کلی می‌توان گفت بعضی سیستم‌های اطلاعاتی غیر کامپیوتری نیز وجود دارد، اما اطلاعات کامپیوتری شده، مبنای سیستم اطلاعاتی می‌باشد (Laurini, 2006). سیستم اطلاعاتی مدیریت، مفهومی است که تنها یک یا دو دهه از عمر آن می‌گذرد. سیستمی است مرکب از انسان و ماشین که برای پشتیبانی از کارکردهای تصمیم‌گیری، مدیریت و عملیات اطلاعاتی را فراهم می‌سازد و در واقع پشتیبانی اطلاعاتی را برعهده دارد (Javadkar, 2003). هدف مقدماتی سیستم‌های اطلاعات مدیریت شهری، فراهم نمودن اطلاعات مدیریت، فراهم نمودن اطلاعات کامل، دقیق و به موقع است تا مدیران شهری را در جهت اتخاذ تصمیمات هرچه موثرتر و پرثمرتر یاری دهد (Abramayar & Pinto, 1999).

یک برنامه ریزی خوب برای اعمال سامانه مناسب در مکانی به نام شهر نیازمند دیدی گسترده از مسائل شهر است. این شهر که در یک مکان جغرافیایی مکان‌گزینی کرده، با مجموعه‌ای از عوامل و عناصر محیط طبیعی و دست ساز در

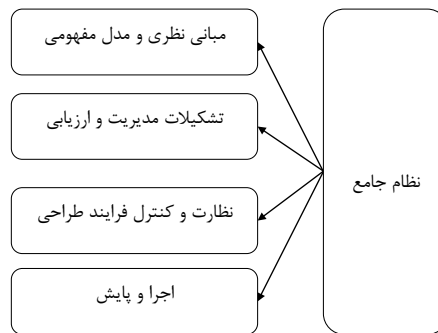
تقابل و ارتباط است. کشف چنین ارتباط و وابستگی نیازمند آن است که بتوان در یک دید گسترده، مسائل شهر و ناحیه شهری را به طور سیستمی و جامع نگر بررسی نمود. برخورد سیستمی و جامع نگر، قادر است تک تک عناصر موجود در سیستم را به طور جداگانه بررسی و ارتباط آن عناصر با یکدیگر را کشف نماید. اما آنچه باید مورد توجه ویژه قرار گیرد آن است که سامانه‌های شهری اغلب یک سیستم در حال تغییر به شمار می‌آیند زیرا شرایط سیاسی، اجتماعی و اقتصادی همواره به نحوی شهرها و در نتیجه مجموعه سامانه و جامع نگر را تحت تاثیر قرار داده و جابجایی کالاها، خدمات، افکار و تحرکهای جمعیتی، پویایی سامانه‌های شهری را نمایان می‌کنند (Kargar, 2006). اطلاعات شهری یک سیستم اطلاعاتی می‌باشد که به عنوان ابزاری جهت ارائه خدمات و استفاده بهینه از منابع شهر مورد استفاده قرار می‌گیرد. در واقع یک سامانه اطلاعات شهری کارآمد پیش شرط اساسی برنامه ریزی توسعه است. این سامانه شامل ۴ زیر سیستم اطلاعات راهبری، سیستم اطلاعات پشتیبان کننده تصمیم و سیستم اطلاعات جغرافیایی می‌باشد که شامل ۱- مرکز توزیع داده‌ها ۲- مرکز معتبر سنجی داده‌ها ۳- پردازش داده‌ها و ۴- سیستم پشتیبان کننده تصمیم‌گیری می‌باشد (Assilzadeha, 2004). داده‌های مکانی بیش از ۸۰ درصد داده‌های مورد نیاز و کاربرد در شهرها را تشکیل می‌دهد به گونه‌ای که این داده‌ها از مهمترین دارایی‌های سازمانها شمرده شده و از حساس‌ترین و کلیدی‌ترین عناصر برای برنامه ریزی، تصمیم‌گیری و در نهایت مدیریت بر حوزه‌های مختلف شهری می‌باشد (NaSCIO, 2008). پدیده اینترنت باعث به اشتراک گذاری داده‌ها، اطلاعات، نرم افزارها و سخت افزارها می‌گردد. لذا سیستم اطلاعات شهری که هدفش ارائه خدمات بهتر، استفاده بهینه از منابع شهر، ارائه سیستم پشتیبان تصمیم‌گیری به مدیران و در یک کلان کمک حرکت در راستای توسعه پایدار است. قادر است که با استفاده از اینترنت بستری توزیع یافته به گستردگی جامعه بیابد (Rahbar, 2017).

چارچوب نظری

چارچوب نظری مجموعه‌ای از مولفه‌ها اطلاق می‌شود که به لحاظ نظری قادر به تبیین و یا طبقه بندی متغیر اصلی تحقیق می‌باشند. در این پژوهش تلاش گردید در خصوص مولفه‌های که در طراحی معماری نماهای شهری نسبت به آن بی توجه بوده‌اند مطالبی گرد آوری و دسته بندی گردد. با عنایت به تجزیه و تحلیل دیدگاه‌ها و آراء و مصادیق مهمترین مولفه‌های تاثیر گذار بر طراحی معماری نماهای شهری را می‌توان به شرح ذیل می‌باشد:

به نظر می‌رسد در مقطع فعلی نیاز به تحلیل و ارزیابی همه جانبه در راستای ارتقا و بهبود کیفیت طراحی نماهای شهری لازم و ضروری می‌باشد. مروری بر مجموعه انتقادات و اعتراضات گذشته این امکان را فراهم می‌نماید که ما از نگاه خطی، جزم گرا، متصلب و پر انتقاد ضابطه محور فاصله گرفته و با بازنگری و بازخوانی در الگو تاریخی صدور ضوابط در جستجوی ساز و کاری همه جانبه نگر و پاسخگو قرار بگیریم. وجود برنامه و ضوابط و مقررات مرتبط با هر موقعیت و کیفیت در بدنه‌های شهری متضمن مداخله موثر و همه جانبه نگر در موضوع طراحی معماری نماهای شهری می‌باشد. در حال حاضر برنامه‌ها و همچنین ضوابط و مقررات فارغ از توجه لازم به ویژگی‌ها و خصوصیات بدنه شهری ارائه گردیده و کمیته‌های نما در مقابله و مواجهه با موضوعات و موقعیت‌های مختلف و

متنوع حسب دانش و تجربیات شخصی اعضاء تصمیم گیری می نمایند. این مداخله شخصی و محدود به آرا و نظرات اعضا کمیته‌های نما در سطح ۲۲ منطقه شهر خود موجب باز تولید اغتشاش و ناهماهنگی‌هایی در سطح شهر گردیده است و به صورت کلی تصویر و تجسم شکل گیری تحولات و تغییرات در قالب یک برنامه مدون و هدفمند را بر ذهن و دیده شهروندان متبادر نمی نماید. رویکرد جامع نگر این فرصت را فراهم می آورد که طیف گسترده‌ای از ملاحظات و مولفه‌ها... در شکل و قالب مناسب در برابر دیدگان مجموعه طراحان، مدیریت شهری و شهروندان... قرار گرفته و از این رو بستر و شرایط مدیریت و هدایت موضوعات حسب موقعیت‌ها و کیفیت‌های لازم در اختیار طراحان و مدیریت شهری قرار گیرد. این پژوهش تلاش دارد با توصیف وضع موجود و آسیب شناسی و احصا مشکلات و معضلات با تحلیل‌ها و ارزیابی‌های لازم در حوزه کلان و خرد... امکان مداخله مطلوب و همه جانبه نگر را در راستای تبیین طرحی جامع و پاسخگوی نمای شهری از دیدگاه طراحان و مدیران شهری را فراهم آورد.

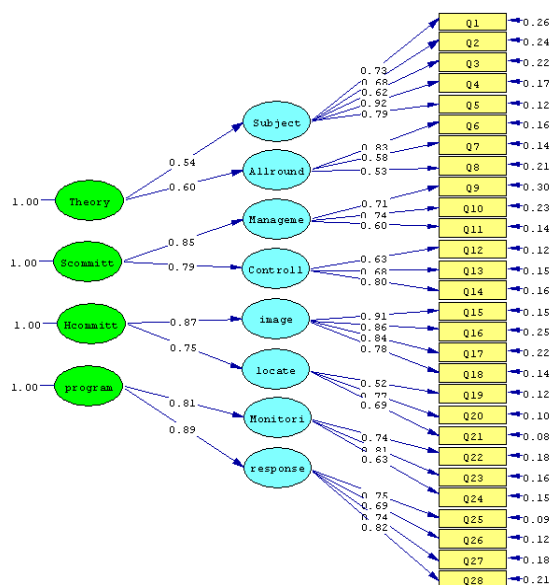
نمودار ۱: مدل مفهومی چارچوب نظری پژوهش منبع: نگارندگان.

روش تحقیق

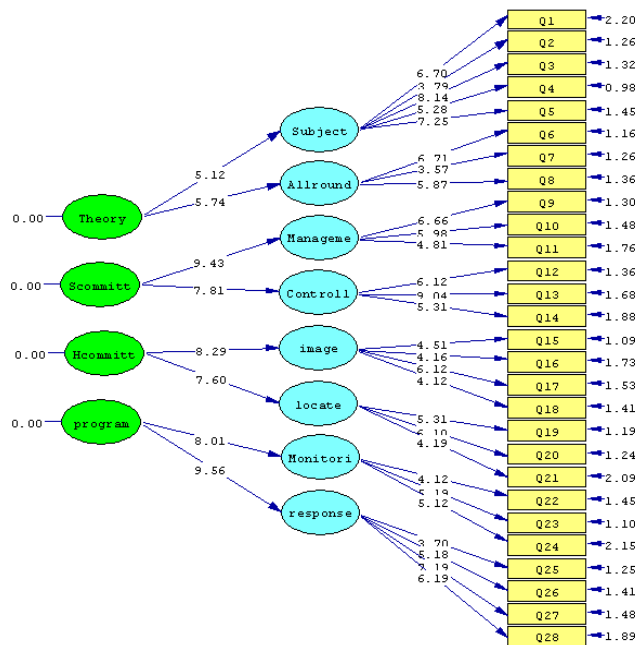
هدف اصلی این مرحله جمع‌آوری اطلاعات به منظور آزمون فرضیه‌ها می‌باشد. در این پژوهش، محقق به تبیین نظام جامع طراحی معماری نماهای شهری از طریق مصاحبه و با روش معادلات ساختاری پرداخته است لذا یک پژوهش کمی محسوب می‌شود. برای رسیدن به این هدف به واحد تحلیل، ابزار جمع‌آوری اطلاعات و داده‌ها، شیوه اجرا و نحوه سنجش متغیرها و تنظیم پرسشنامه، تکنیک‌های آماری به کار گرفته شده، جامعه آماری و نمونه‌گیری و حجم نمونه تحقیق، براساس مولفه‌های چارچوب نظری به منظور تدوین پرسشنامه‌ها و انجام مصاحبه پژوهش می‌پردازیم. در پژوهش حاضر از دو روش کتابخانه‌ای و میدانی جهت گردآوری اطلاعات استفاده شد. پرسشنامه این پژوهش شامل پرسش‌نامه‌های بسته و باز برای جامعه آماری این پژوهش که مدیران و کارشناسان و استادان کمیته‌های نما و اعضا ناظر شورای شهر، و همچنین طراحان و حرفه‌مندان حقیقی و حقوقی می‌باشد. همچنین، در این پژوهش پس از برآورد تخمینی جامعه آماری با توجه به این مسئله که جامعه آماری محدود می‌باشد، امر نمونه‌گیری انجام نشده و تمامی نمونه‌های در دسترس که آشنا به مطالعه حاضر و اهداف آن بودند، مورد نظر سنجی قرار گرفته‌اند. در تحقیق حاضر، پس از تکمیل پرسشنامه‌های تحقیق برای توصیف آماری داده‌های جمعیت شناختی، از فنون آمار توصیفی و فنون آمار استنباطی موجود در SPSS و لیزرل از جمله آزمون کلوموگروف-اسمیرنوف (آزمون KS) برای آزمون نرمال بودن داده‌ها، آزمون تحلیل عاملی تاییدی برای بررسی روایی سازه و همچنین آزمون تحلیل مسیر برای آزمون فرضیه‌های پژوهش استفاده شده است.

تجزیه و تحلیل داده‌ها

برای آن که مشخص شود از کدام دسته از آزمون‌های آماری در SPSS می‌توان استفاده کرد، ابتدا باید نرمال بودن داده‌ها را مورد آزمون قرار داد. همچنین نرمال بودن شرط استفاده از معادلات ساختاری می‌باشد. روش لیزرل شامل دو مرحله می‌باشد که در مرحله اول با استفاده از تحلیل عاملی تائیدی به دنبال تائید متغیرهای مدل بوده تا متغیرهای تحقیق طی تحلیل عاملی تائید یا رد می‌شوند و در مرحله دوم محقق با استفاده از مدل ساختاری به دنبال آزمون فرضیات تحقیق می‌باشد. محقق در این پژوهش ابتدا تحلیل عاملی تائیدی متغیرهای تحقیق را مورد بررسی قرار داده است؛ سپس تحلیل عاملی تائیدی متغیرهای میانجی و مستقل را مورد بررسی قرار داده است.

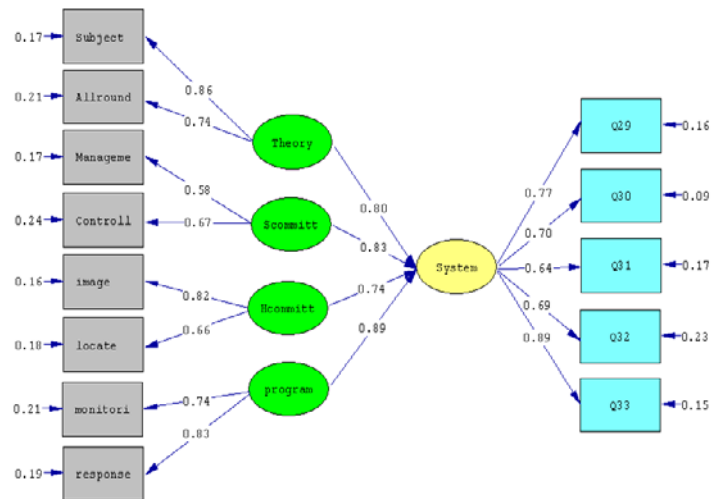

شکل ۱: تحلیل عاملی تائیدی در حالت تخمین استاندارد. منبع: یافته‌های پژوهش

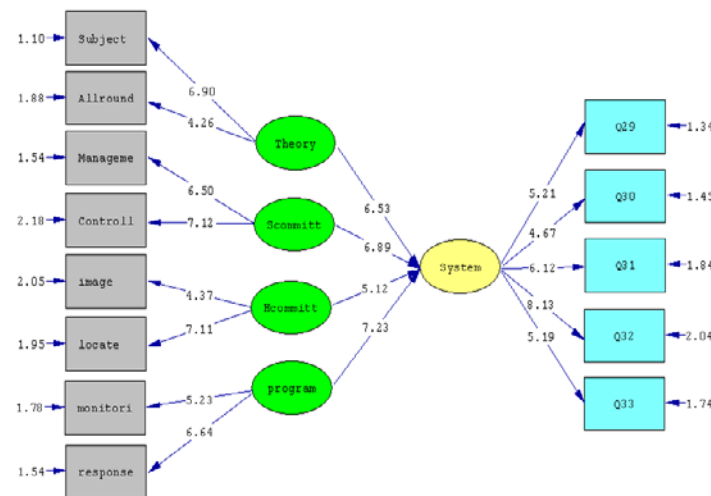
شکل ۲: تحلیل عاملی تائیدی در حالت ضرایب معناداری. منبع: یافته‌های پژوهش

در تحلیل عاملی تأییدی دو مرحله ای و در حالت تخمین استاندارد (شکل ۱) و ضریب معناداری (شکل ۲)، یک بار باید به بارهای عاملی بین متغیرها و ابعاد آن و یک بار نیز به بارهای عاملی بین ابعاد و سوالات مرتبط با هر بعد توجه کرد. در صورتی که بارهای عاملی بدست آمده در حالت تخمین استاندارد بیشتر از ۰/۵ و در حالت ضریب معناداری بیشتر از ۱/۹۶ باشد می توان ادعا کرد که سوالات به خوبی توانسته اند متغیر را بسنجند. همان طور که در شکل (۱ و ۲) دیده می شود، همه بارهای عاملی بالاتر از ۰/۵ و ۱/۹۶ می باشد. لذا می توان ادعا کرد که سوالات به خوبی توانسته اند متغیر را بسنجند. بعد از تایید مدل در حالت کلی و به کمک تحلیل عاملی، اینک محقق باید به کمک تحلیل مسیر، به دنبال آزمون فرضیات تحقیق باشد. برای این کار دو مدل ارائه می شود که در آن به بررسی فرضیه های تحقیق پرداخته شده است. در ادامه مدل تحقیق که روابط بین متغیرهای تحقیق را نشان داده است در دو حالت ضریب استاندارد و معناداری انجام شده است.

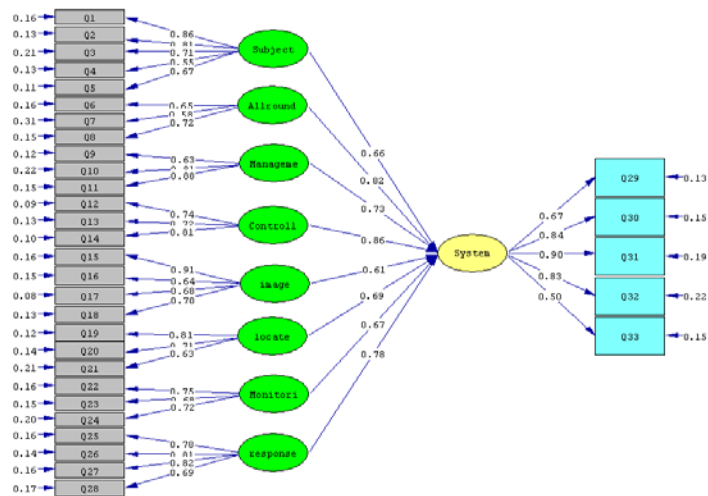
شکل ۳: مدل اصلی تحقیق در حالت تخمین استاندارد.

منبع: یافته های پژوهش

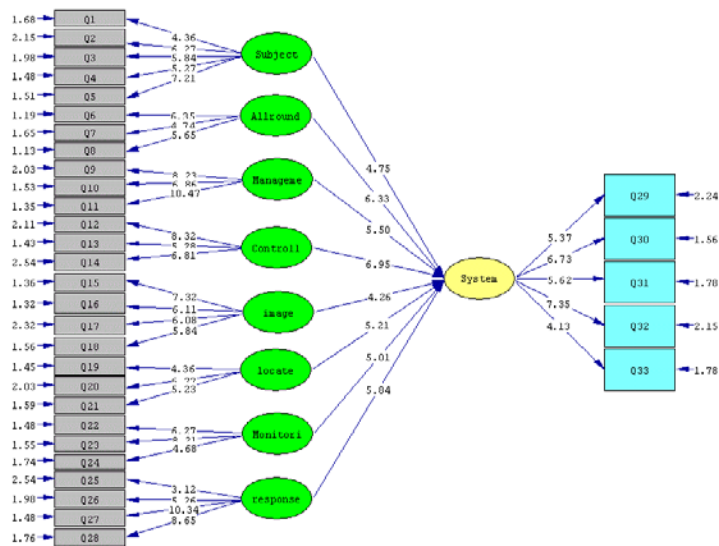

شکل ۴: مدل اصلی تحقیق در حالت ضریب معناداری.

منبع: یافته های پژوهش

شکل ۵: مدل فرعی تحقیق در حالت تخمین استاندارد. منبع: یافته‌های پژوهش

شکل ۶: مدل فرعی تحقیق در حالت ضریب معناداری. منبع: یافته‌های پژوهش

برای بررسی میزان برازش این مدل تحقیق از شاخص‌های خاصی استفاده می‌گردد که در جدول زیر میزان محاسبه شده این شاخص‌ها در مقایسه با مقدار مجاز آمده است، که نتایج حاکی از برازش مطلوب می‌باشد.

جدول ۴: مقایسه شاخص‌های برازش مدل با میزان مجاز

شاخص‌ها	مقدار مجاز	مدل تحقیق	نتیجه برازش
GFI	بالاتر از ۰/۹	۰/۹۴	خوب
AGFI	بالاتر از ۰/۹	۰/۹۲	خوب
RMR	نزدیکتر به صفر	۰/۰۸	خوب
SRMR	نزدیکتر به صفر	۰/۰۷	خوب
NFI	بالاتر از ۰/۹	۰/۹۵	خوب
IFI	بالاتر از ۰/۹	۰/۹۷	خوب
p	نزدیکتر به صفر	۰/۰۰	خوب

منبع: یافته‌های پژوهش

مدلی که در حال برآزش است زمانی نیکو است که ضرایب محاسبه شده جدول فوق در محدوده مجاز قرار گرفته باشند، اگر ضرایب محاسبه شده در خارج از محدوده مجاز باشند، بدین معنی است که آن شاخص ضعیف برآزش شده است. وضعیت شاخص‌های مدل ساختاری در جدول فوق نشان داده شده است. مقایسه ستون ضرایب محاسبه شده با ستون محدوده مجاز نشان می‌دهد که شاخص‌ها برآزش خوبی دارند.

آزمون فرضیات تحقیق

بنظر می‌رسد مولفه‌های شناسایی شده بر اجرای نظام جامع طراحی معماری نماهای شهری تاثیرگذار هستند.

جدول ۵: نتایج حاصل از تحلیل مدل معادلات ساختاری: فرضیه اصلی تحقیق.

متغیر مستقل	متغیر وابسته	ضریب استاندارد	ضریب معناداری
مبانی نظری	اجرای نظام جامع طراحی	۰/۸۰	۶/۵۳
کمیته‌های تخصصی	اجرای نظام جامع طراحی	۰/۸۳	۶/۸۹
برنامه اجرایی	اجرای نظام جامع طراحی	۰/۸۹	۷/۲۳
کمیته عالی	اجرای نظام جامع طراحی	۰/۷۴	۵/۱۲

منبع: یافته‌های پژوهش

در نرم افزار Lisrel و برای تأیید و رد فرضیات تحقیق اصولاً از مقدار ضریب معناداری و ضریب استاندارد استفاده می‌شود. در صورتی که مقدار ضریب معناداری بزرگ‌تر از $1/96$ یا کوچکتر از $1/96$ - می‌باشد و همچنین در صورتی که ضریب استاندارد کم تر از $0/5$ و یا بیشتر از $0/5$ - باشد، می‌توان میزان تاثیرگذاری را تأیید کرد. از آن‌جا که بر اساس جدول فوق، مقدار ضریب معناداری بدست آمده در حالت ضریب معناداری در هر ۴ متغیر شناسایی شده بزرگ‌تر از $1/96$ می‌باشد، لذا می‌توان مدعی شد که هر ۴ متغیر شناسایی شده بر اجرای نظام جامع طراحی معماری نماهای شهری اثرگذار می‌باشد. در این بین:

- مبانی نظری بر اجرای نظام جامع طراحی با میزان ضریب استاندارد $0/80$ اثر معناداری دارد
- کمیته‌های تخصصی بر اجرای نظام جامع طراحی با میزان ضریب استاندارد $0/83$ اثر معناداری دارد.
- برنامه اجرایی بر اجرای نظام جامع طراحی با میزان ضریب استاندارد $0/89$ اثر معناداری دارد.
- کمیته اجرایی بر اجرای نظام جامع طراحی با میزان ضریب استاندارد $0/74$ اثر معناداری دارد.

همچنین بر اساس مولفه‌های فرعی ۴ متغیر فرعی می‌توان مدعی شد که:

بنظر می‌رسد مولفه‌های شناسایی شده بر اجرای نظام جامع طراحی معماری نماهای شهری تاثیرگذار هستند.

جدول ۶: نتایج حاصل از تحلیل مدل معادلات ساختاری: فرضیه اصلی تحقیق

متغیر مستقل	متغیر وابسته	ضریب استاندارد	ضریب معناداری
تعیین تکلیف موضوعات	اجرای نظام جامع طراحی	۰/۶۶	۴/۷۵
همه جانبه نگری	اجرای نظام جامع طراحی	۰/۸۲	۶/۳۳
مدیریت	اجرای نظام جامع طراحی	۰/۷۳	۵/۵۰
نظارت پذیری	اجرای نظام جامع طراحی	۰/۸۶	۶/۹۵
تجسم پذیری	اجرای نظام جامع طراحی	۰/۶۱	۴/۳۶
برنامه مکان محور	اجرای نظام جامع طراحی	۰/۶۹	۵/۲۱
مدیریت و برنامه ریزی و پایش	اجرای نظام جامع طراحی	۰/۶۷	۵/۰۱
پاسخگویی و مشارکت	اجرای نظام جامع طراحی	۰/۷۸	۵/۸۴

منبع: یافته‌های پژوهش

از آن‌جا که بر اساس جدول فوق، مقدار ضریب معناداری بدست آمده در حالت ضریب معناداری در هر ۴ متغیر شناسایی شده بزرگتر از ۱/۹۶ می‌باشد، لذا می‌توان مدعی شد که هر ۸ بعد شناسایی شده بر اجرای نظام جامع طراحی معماری نماهای شهری اثرگذار می‌باشد. در این بین:

- تعیین تکلیف موضوعات بر اجرای نظام جامع طراحی با میزان ضریب استاندارد ۰/۶۶ اثر معناداری دارد.
 - همه جانبه نگری بر اجرای نظام جامع طراحی با میزان ضریب استاندارد ۰/۸۲ اثر معناداری دارد.
 - مدیریت بر اجرای نظام جامع طراحی با میزان ضریب استاندارد ۰/۷۳ اثر معناداری دارد.
 - نظارت پذیر بر اجرای نظام جامع طراحی با میزان ضریب استاندارد ۰/۸۶ اثر معناداری دارد.
 - تجسم پذیری بر اجرای نظام جامع طراحی با میزان ضریب استاندارد ۰/۶۱ اثر معناداری دارد.
 - برنامه مکان محور بر اجرای نظام جامع طراحی با میزان ضریب استاندارد ۰/۶۹ اثر معناداری دارد.
 - مدیریت و برنامه ریزی و پایش بر اجرای نظام جامع طراحی با میزان ضریب استاندارد ۰/۶۷ اثر معناداری دارد.
 - پاسخگویی و مشارکت بر اجرای نظام جامع طراحی با میزان ضریب استاندارد ۰/۷۸ اثر معناداری دارد.
- در بخش بعدی به بررسی تفاوت وضعیت موجود و وضعیت مطلوب گویه‌های اصلی تحقیق از نظر مدیران و متولیان پرداخته شده است. با توجه به این که داده‌های تحقیق توزیع نرمال دارند و محقق قصد دارد تفاوت ۲ گروه را بررسی کند، لذا از آزمون مقایسه میانگین ۲ جامعه استفاده کرده است. نتایج این آزمون در جدول ذیل قابل مشاهده است:

جدول ۷: بررسی تفاوت وضعیت موجود و وضعیت مطلوب گویه‌های اصلی تحقیق از نظر مدیران و متولیان

گویه‌های اصلی تحقیق	مطلوب	موجود	sig	نتیجه
رویکرد صرف ضابطه محور قادر به تحقق چشم انداز، اهداف، راهبردها و سیاست‌های مدیریت شهری در حوزه نماهای شهری می‌باشد.	۳/۹	۳/۲	۰/۰۰	تایید تفاوت
پیگیری مباحث کیفی نظیر هویت شهر، خوانایی و زمینه گرایی... در ساختار صرف ضابطه محور امکانپذیر است.	۴/۰۰	۲/۵۶	۰/۰۰	تایید تفاوت
وجود کمیته عالی مدیریت و برنامه ریزی موجب رسیدگی بهتر به شکایات و انتقادات شما می‌گردد.	۳/۲۵	۳/۰۰	۰/۱۸	رد تفاوت
برنامه‌ها و الگوهای طراحی در موقعیت‌های خاص وجود دارد.	۳/۹۵	۱/۸۷	۰/۰۰	تایید تفاوت
طیف گسترده موضوعات در رویکرد ضابطه محور قابل تعیین تکلیف و تصمیم‌گیری می‌باشد.	۳/۶۵	۲/۵۴	۰/۰۰	تایید تفاوت
ضوابط و مقررات می‌توانند در ساختار مناسب و موثرتری از وضعیت موجود ارائه گردند.	۳/۶۵	۴	۰/۱۰	رد تفاوت
تفکیک مناسب فی مابین ضوابط ایجابی و سلبی، توصیه‌ها، الگوها... وجود دارد.	۳/۵۵	۳/۵۰	۰/۶۸	رد تفاوت
عملکرد کمیته‌ها سبب ارتقا کیفیت طراحی و معماری نماهای شهری می‌شود.	۳/۵	۳/۴۵	۰/۷۲	رد تفاوت
در نظارت و کنترل لازم بر عملکرد کمیته‌های نما از موضع مدیران و متولیان حوزه نماهای شهری وجود دارد.	۳/۷۰	۳/۶۰	۰/۵۸	رد تفاوت
معیارها و شاخص‌های انتخاب اعضا و فرایند ارزیابی‌های دوره ای اعضا کمیته‌های نما مشخص و معین می‌باشد.	۳/۷	۲/۱	۰/۰۰	تایید تفاوت
زیرساخت اطلاعات مکانی بستر ثبت و نگهداری کلیه اسناد و سوابق نماهای شهری می‌گردد.	۳/۷۵	۴	۰/۱۱	رد تفاوت
وجود زیرساخت اطلاعات مکانی امکان ارتباط و پیوند مناسب با دیگر زیرساخت‌های مرتبط با حوزه طراحی شهری.	۳/۵	۳/۵	۱	رد تفاوت
وجود کمیته عالی انجام اصلاحات و بازنگری‌های لازم در ساختار مناسب و مطلوب فراهم می‌آورد.	۳/۲۵	۳	۰/۰۹	رد تفاوت
امکان نظارت بر مجموعه، معایب و نقایص اعلامی از سوی ۲۲ منطقه شهری را میسر می‌نماید.	۳/۳۵	۳	۰/۱۱	رد تفاوت
امکان طرح شکایت و اعتراضات و رسیدگی به آنها را فراهم می‌نماید.	۳/۵	۳	۰/۰۰	تایید تفاوت

منبع: یافته‌های پژوهش

چنانچه در جدول فوق مشاهده می‌شود خطای محاسبه شده (sig) سوالات ذیل کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد؛ لذا با اطمینان ۹۵٪ می‌توان مدعی تفاوت معنادار بین وضعیت موجود و مطلوب از نظر مدیران و متولیان شد:

- رویکرد صرف ضابطه محور قادر به تحقق چشم انداز، اهداف، راهبردها و سیاست‌های مدیریت شهری در حوزه نماهای شهری می‌باشد
- پیگیری مباحث کیفی نظیر هویت شهر، خوانایی و زمینه گرایی... در ساختار صرف ضابطه محور امکانپذیر است.
- برنامه‌ها و الگوهای طراحی در موقعیت‌های خاص وجود دارد.

• طیف گسترده موضوعات در رویکرد ضابطه محور قابل تعیین تکلیف و تصمیم گیری میباشد.

• معیارها و شاخص های انتخاب اعضا و فرایند ارزیابی های دوره ای اعضا کمیته های نما مشخص و معین می باشد.

• امکان طرح شکایت و اعتراضات و رسیدگی به آنها را فراهم می نماید.

همچنین چنانچه در جدول فوق مشاهده می شود خطای محاسبه شده (sig) سوالات ذیل بیشتر از ۰/۰۵ می باشد؛ لذا با اطمینان ۹۵٪ می توان مدعی شد که بین وضعیت موجود و مطلوب از نظر مدیران و متولیان تفاوت معناداری وجود ندارد:

• وجود کمیته عالی مدیریت و برنامه ریزی موجب رسیدگی بهتر به شکایات و انتقادات شما می گردد.

• ضوابط و مقررات میتوانند در ساختار مناسب و موثرتری از وضعیت موجود ارائه گردند.

• تفکیک مناسب فی مابین ضوابط ایجابی و سلبی، توصیه ها، الگوها... وجود دارد.

• عملکرد کمیته ها سبب ارتقا کیفیت طراحی و معماری نماهای شهری می شود.

• در نظارت و کنترل لازم بر عملکرد کمیته های نما از موضع مدیران و متولیان حوزه نماهای شهری وجود دارد.

• زیر ساخت اطلاعات مکانی بستر ثبت و نگهداری کلیه اسناد و سوابق نماهای شهری می گردد.

• وجود زیرساخت اطلاعات مکانی امکان ارتباط و پیوند مناسب با دیگر زیرساخت های مرتبط با حوزه طراحی شهری.

• وجود کمیته عالی انجام اصلاحات و بازنگری های لازم در ساختار مناسب و مطلوب فراهم می آورد.

• امکان نظارت بر مجموعه معایب و نقایص اعلامی از سوی ۲۲ منطقه شهری را میسر می نماید.

در بخش بعدی به بررسی تفاوت وضعیت موجود و وضعیت مطلوب گویه های اصلی تحقیق از نظر طراحان پرداخته شده است. با توجه به این که داده های تحقیق توزیع نرمال دارند و محقق قصد دارد تفاوت ۲ گروه را بررسی کند، لذا از آزمون مقایسه میانگین ۲ جامعه استفاده کرده است. نتایج این آزمون در جدول ذیل قابل مشاهده است:

جدول ۸: بررسی تفاوت وضعیت موجود و وضعیت مطلوب گویه های اصلی تحقیق از نظر طراحان.

نتیجه	sig	موجود	مطلوب	
رد تفاوت	۰/۱۲	۳/۵	۳/۷۵	ضوابط و مقررات و ارزیابی کمیته ها موجب ارتقا کیفیت طراحی می گردد.
رد تفاوت	۰/۹۰	۳/۸۸	۳/۹۰	اهداف، سیاست ها و الویت های مدیران و متولیان برای طراحان و حرفه مندان مشخص و معین می باشد.
رد تفاوت	۰/۸۷	۳/۶۰	۳/۷۰	تفکیک مناسب و مطلوب فی مابین ضوابط و مقررات ایجابی و سلبی، توصیه ها، الگوها وجود دارد
تایید تفاوت	۰/۰۰	۲/۲۰	۳/۴۵	ضوابط و مقررات از انعطاف پذیری لازم برخوردار می باشند.
تایید تفاوت	۰/۰۰	۳/۰۰	۳/۵۵	کمیته های نما بر مبنای معیارها و شاخص های مشخص و مدون نسبت به ارزیابی طرح های نما اقدام می نمایند.
رد تفاوت	۰/۸۸	۳/۶۶	۳/۷۵	نظارت عالی بر عملکرد کمیته های نما توسط مدیریت شهری وجود دارد.
تایید تفاوت	۰/۰۰	۱/۸۵	۳/۷۵	امکان پیگیری اعتراضات و شکایات بر عملکرد کمیته های نما و مصوبات آن وجود دارد.
رد تفاوت	۰/۹۰	۳/۵۲	۳/۵۵	زیرساخت اطلاعات مکانی امکان نظارت و کنترل موثر را در کل فرایند طراحی و ارزیابی و تصویب طرح ها فراهم می نماید.
رد تفاوت	۰/۸۶	۳/۴۵	۳/۵	زیرساخت امکان تحقق شفافیت، مشارکت و نظارت عمومی را بر فرایند طراحی نما توسط طراحان، حرفه مندان و شهروندان فراهم می آورد.
رد تفاوت	۰/۷۵	۳/۷۰	۳/۷۵	زیرساخت موجب کاهش هزینه ها، افزایش سرعت ارزیابی آثار و تعامل راحتتر کمیته ها با طراحان و مشاوران می گردد
رد تفاوت	۰/۹۲	۳/۵۲	۳/۵۵	از زیرساخت اطلاعات مکانی میتوان بعنوان یک بانک و پایگاه اطلاعات در حوزه نماهای شهری بهره برداری نمود.
رد تفاوت	۱/۰۰	۳/۵	۳/۵	کمیته عالی قابلیت طرح دیدگاه، نقطه نظرات... و ارزیابی و جمع بندی آنها را در بر دارد.
رد تفاوت	۰/۷۴	۳/۳۵	۳/۴۵	کمیته عالی را میتوان به منزله جایگاهی جهت طرح شکایات و رسیدگی به آنها در نظر گرفت.

همانطور که در جدول فوق مشاهده می‌شود خطای محاسبه شده (sig) سوالات ذیل کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد؛ لذا با اطمینان ۹۵٪ می‌توان مدعی تفاوت معنادار بین وضعیت موجود و مطلوب از نظر طراحان شد:

- ضوابط و مقررات از انعطاف پذیری لازم برخوردار می‌باشند.
 - کمیته‌های نما بر مبنای معیارها و شاخص‌های مشخص و مدون نسبت به ارزیابی طرح‌های نما اقدام می‌نمایند.
 - امکان پیگیری اعتراضات و شکایات بر عملکرد کمیته‌های نما و مصوبات آن وجود دارد.
- همچنین چنانچه در جدول فوق مشاهده می‌شود خطای محاسبه شده (sig) سوالات ذیل بیشتر از ۰/۰۵ می‌باشد؛ لذا با اطمینان ۹۵٪ می‌توان مدعی شد که بین وضعیت موجود و مطلوب از نظر طراحان تفاوت معناداری وجود ندارد:
- مجموعه ضوابط و مقررات و ارزیابی کمیته‌ها موجب ارتقا کیفیت طراحی می‌گردد.
 - اهداف، سیاست‌ها و الویت‌های مدیران و متولیان برای طراحان و حرفه‌مندان مشخص و معین می‌باشد.
 - تفکیک مناسب و مطلوب فی مابین ضوابط و مقررات ایجابی و سلبی، توصیه‌ها، الگوها وجود دارد.
 - نظارت عالی بر عملکرد کمیته‌های نما توسط مدیریت شهری وجود دارد.
 - زیرساخت اطلاعات مکانی امکان نظارت و کنترل موثر را در کل فرایند طراحی و ارزیابی و تصویب طرح‌ها فراهم می‌نماید.

• زیرساخت امکان تحقق شفافیت، مشارکت و نظارت عمومی را بر فرایند طراحی نما توسط طراحان، حرفه‌مندان و شهروندان فراهم می‌آورد.

• زیرساخت موجب کاهش هزینه‌ها، افزایش سرعت ارزیابی آثار و تعامل راحت تر کمیته‌ها با طراحان و مشاوران می‌گردد.

• از زیرساخت اطلاعات مکانی میتوان بعنوان یک بانک و پایگاه اطلاعات در حوزه نماهای شهری بهره برداری نمود.

- کمیته عالی قابلیت طرح دیدگاه، نقطه نظرات... و ارزیابی و جمع بندی آنها را در بر دارد.
 - کمیته عالی را می‌توان به منزله جایگاهی جهت طرح شکایات و رسیدگی به آنها در نظر گرفت.
- در خصوص سوال دوم تحقیق، معلوم شد نظام جامع طراحی معماری نماهای شهری دارای چه ویژگی‌هایی می‌باشد که در ذیل به تفکیک هر یک از ۴ شاخص اصلی نظام جامع به آن پرداخته می‌شود:

سند طراحی نماهای شهری

مجموعه موضوعات نظری مرتبط با چشم انداز، اهداف، راهبردها، سیاست‌ها، برنامه‌ها و اقدامات و پروژه‌های موضوعی و موضعی در این بخش تعریف می‌گردد. همچنین نحوه ارتباط با اسناد فرادست و فرودست و چارچوب‌های نظری و اجرایی مورد توجه از مهمترین موارد می‌باشند. از طرف دیگر ارتباط اسناد قانونی موجود نظیر آیین نامه‌های ملی در حوزه طراحی و اجرای نما در سند مورد توجه قرار می‌گیرد و جایگاه قانونی و حقوقی

مجموعه ارکان نظام جامع تبیین و حدود اختیارات و ابز ارها تشریح و تبیین می‌گردد تا پاره ای از مشکلات و چالش‌های موجود مرتفع گردد.

کمیته‌ها و سامانه‌های ارزیابی و نظارت

مدیریت و راهبری موضوعات در چارچوب محتوای سند و پیگیری موضوعات کیفی توسط طیف کمیته‌های تخصصی صورت می‌پذیرد. این کمیته حسب نیازها و اقتضائات می‌تواند تعریف و یا با یکدیگر ترکیب و ادغام گردند. سامانه‌ها از مهمترین ابزارهای تولید انسجام و شفافیت در فرایند ارزیابی و ارزش گذاری‌ها می‌باشند. وجود سامانه ارزیابی عملکرد کمیته‌ها و انتصابات از مهمترین ارکان رفع انتقادات و اعتراضات در این حوزه می‌باشد. شایان ذکر است سامانه‌ها امکان نظارت جز به جز فرایند بررسی و ارزیابی موضوعات را فراهم می‌آورد و بهره برداری از سامانه‌ها فرایند اجرای بسیاری از موضوعات منجمله طراحی نماهای شهری را در کیفیت و شفافیت مناسب تر نسبت به گذشته فراهم می‌نماید.

برنامه اجرایی و نظام پهنه بندی:

عدم اجرای مفاد و محتوای اسناد تولید شده از دیگر چالش‌ها می‌باشد. به منظور تحقق این مهم انسجام در تهیه اسناد و برنامه اجرایی حائز اهمیت می‌باشد. در واقع متولیان همواره می‌بایست تاثیر و تاثرات این دو حوزه را بر یکدیگر در نظر گیرند تا مجموعه تعریف شده از بالاترین قابلیت‌های اجرایی برخوردار گردد.

کمیته عالی برنامه ریزی، مدیریت، نظارت و پایش

ماهیت پویا موضوعات شهری و لزوم تعامل مستمر با عناصر ذینفع و ذیربط به منظور ممانعت از میرایی و تصلب همواره نیاز به انجام اصلاحات و بازنگری‌ها را ناگزیر و ناگزیر می‌نماید. لذا پیش بینی کمیته عالی لازم و ضروری به نظر می‌رسد. در کنار این موضوع وجود پورتال اطلاع رسانی، سامانه ایده‌ها و پیشنهادات، بانک طرح، سامانه انتقادات و پیشنهادات از ابزارهای موثر تامین اهداف مختلف می‌تواند باشند.

در خصوص سوال سوم تحقیق، معلوم شد هر ۴ معیار بر اجرای نظام جامع طراحی معماری نماهای شهری اثر معناداری دارند. در این میان بیشترین اثر مربوط به برنامه اجرایی است. این مساله به این دلیل است که در دیگر بخش‌ها به صورت ناقص و محدود وجود دارند لیکن برنامه اجرایی و پهنه بندی و زیر ساخت سه بعدی مهمترین حلقه مفقوده طرح جامع می‌باشد. سپس بیشترین تاثیر مربوط است به کمیته‌های تخصصی است. این مساله به این دلیل است که در حال حاضر بیشترین انتقادات مرتبط با عملکرد و نظام ارزیابی مبهم کمیته‌ها می‌باشد. سپس بیشترین تاثیر مربوط است به سند طراحی شهری و مبانی نظری است این مساله به این دلیل است که مفاد و محتوای طرح برای مدیران، طراحان و شهروندان کاملا مبهم و نامشخص می‌باشد. کمترین تاثیر نیز مربوط به کمیته عالی است. این مساله به این دلیل است که نقش و جایگاه کمیته برای مدیران و طراحان و شهروندان مشخص و معین نمی‌باشد و قدرت و اهمیت تاثیر گذاری آن را درک نمی‌نمایند. همچنین، در خصوص سوال چهارم معلوم شد از نظر مدیران در خصوص بعضی گویه‌ها بین وضعیت مطلوب و موجود تفاوت معناداری وجود دارد از جمله:

موارد مرتبط با موضوعات کیفی و زیر ساخت اطلاعات مکانی و همچنین نحوه ارائه اعتراضات نام برد این تفاوت می‌تواند به این خاطر باشد که در ساختار موجود امکان آن پیش بینی نگردیده است علاوه بر این، در خصوص سوال پنجم معلوم شد از نظر طراحان در خصوص بعضی گویه‌ها بین وضعیت مطلوب و موجود تفاوت معناداری وجود دارد دارد از جمله: فقدان ضوابط و مقررات انعطاف پذیر، عدم شفافیت در ساختار رسیدگی، فقدان برنامه مشخص و مدون، عدم امکان ارائه شکایات و اعتراضات. این تفاوت می‌تواند به این خاطر باشد که در ساختار موجود رویکرد جامع در پاسخ به این مولفه‌ها طراحی و پیش بینی نگردیده است.

نتیجه گیری و دستاورد علمی پژوهشی

با توجه به مجموعه تجارب و سوابق تعریف نظامات شهر سازی و معماری و حجم عظیم تهیه و تولید طرح‌های توسعه شهری در سطوح مختلف در کشور امکان تبیین نظام جامع و پاسخگو برای طراحی نماهای شهر به سهولت و سادگی وجود دارد لیکن به دلیل فقدان نگرش همه جانبه نگر در حال حاضر شاهد پیگیری رویکرد ضابطه محوری در مدیریت و هدایت موضوع طراحی معماری نماهای شهری می‌باشیم که و متعاقبا مجموعه شهرهای کشور نیز رویکرد چالش بر انگیز مذکور را پیروی کرده و موجبات تضعیف و تضييع مدیریت و ساماندهی نماهای شهری گردیده‌اند. به نظر می‌رسد با تغییر نگرش و رویکرد موجود امکان مداخله موثر و مطلوب فراهم می‌باشد. پیاده سازی و استقرار مجموعه اجزا نظام جامع و پذیرش پایش مستمر مجموعه مذکور موجبات ارتقاء و بهبود کیفیت طراحی معماری نماهای شهری در شهر تهران و دیگر شهرهای کشور خواهد گردید. با توجه به اینکه ساختار ارائه ضوابط و مقررات، توصیه‌ها و الگوها در بین اسناد فرادست، اسناد مکمل و اسناد فرودست مشخص و معین نمی‌باشد و هر طرح به فراخور سلیقه و تجربه مشاور نسبت به شکل ارائه موضوعات اقدام می‌نماید شایسته است ضمن انجام پژوهش‌هایی از سطح کلان تا خرد نسبت به تولید ساختارهایی یکپارچه و منسجم در تعریف ضوابط و مقررات، توصیه‌ها و الگوها اقدام گردد. به طور کلی اجرای نظام جامع طراحی معماری نماهای شهری ۴ شاخص اصلی دارد:

- سند طراحی نماهای شهری
- کمیته‌های تخصصی و سامانه‌های مرتبط
- برنامه اجرایی و نقشه‌های پهنه بندی نما
- کمیته عالی مدیریت، برنامه ریزی، نظارت و پایش نماهای شهری

۱- سند طراحی نماهای شهری

طرح نماهای شهری به صورت خطی و ضابطه محور در سطح شهر تهران تعریف گردیده است این رویکرد با انتقادات و چالش‌های متعدد روبرو گردیده است. با عنایت به پیچیدگی موضوع تاثیر و تاثرات مجموعه عوامل موثر مخصوصا عوامل کیفی نظیر هویت، خوانایی، ارتقاء کیفیت فضاهای شهری، لزوم ارتباط با دیگر اسناد شهر سازی و معماری، لزوم بهره برداری از تکنولوژی‌های نو، مباحث مرتبط با خلاقیت و نوآوری، مشارکت و شفافیت رویکرد

موجود پاسخگو نمی‌باشد و نیاز به مداخله ای جامع و پاسخگو در استای ارتقاء و بهبود وضعیت موجود به شدت احساس می‌گردد.

اهم سرفصل‌های مورد تعریف، اصلاح و بازنگری به شرح ذیل می‌باشد:

مبانی نظری و پایه‌های تئوریک طرح نماهای شهری تعریف نگردیده است. چشم انداز، اهداف، راهبردها، سیاست، برنامه‌ها و اقدامات تعریف نگردیده و مدون و مکتوب در قالب یک سند قانونی مراجع ذیصلاح مانند شورای شهر، شورای عالی شهر سازی و معماری... واقع نگردیده است. تصمیمات و ارزیابی‌ها کمیته‌ها فاقد مبنای نظری مدون و جایگاه قانونی استوار می‌باشد و عمدتاً براساس تجربه و دانش شخصی اعضاء می‌باشد. به طور مثال در ۲۲ منطقه شهرداری تهران علی‌رغم برگزاری جلسات هماهنگی و هم‌اندیشی متاسفانه رویکردهای متفاوتی در ارزیابی طرح مشاهده می‌گردد که این مطلب خود باز تولید اغتشاش و آشفتگی در شکل و قالب نو گردیده است. در واقع ارزیابی‌ها فاقد مبنای مورد توافق در کمیته‌ها چالش اساسی وضعیت موجود می‌باشد. علاوه بر کمیته‌های نما در سطح ۲۲ منطقه کمیته مساجد و کمیته بناهای شاخص نیز هریک بر مبنای ناهماهنگ و غیر مرتبط عمل می‌نمایند. کمیته مساجد مبنای نظری لازم را در پی مطالعات مفصل و دامنه دار شکل داده است لیکن مبنای تولید شده در هماهنگی و انطباق با عملکرد کمیته‌های مناطق و یا کمیته بناهای شاخص نمی‌باشد. لازم است برای اقدامات و فعالیت‌ها این مبنای در قالب سند تولید شود و پس از هماهنگی با یکدیگر در قالب یک سند جامع و یکپارچه شکل گیرد و صرفاً پس از آن نسبت به ارزیابی طرح‌ها و هدایت و راهبری موضوعات اقدام گردد. علاوه بر موارد فوق موضوعات دیگر نظیر نحوه طراحی در حریم شهر تهران و عرصه‌های طبیعی و نسبت طرح با طرح‌های موضوعی نظیر تقویت هویت محلات در شهر، شهر پایدار و دیگر موضوعات مشخص نیست. جمله موارد به صورت منسجم و یکپارچه در قالب یک سند قانونی می‌بایست تعیین تکلیف و مبنای ارزیابی‌ها و مدیریت موضوع طرح معماری نماهای شهری قرار گیرد.

شایان ذکر است ارتباط و پیوند سند با دیگر اسناد و انطباق و هماهنگی نسبی در بین چشم اندازها، اهداف، راهبردها، سیاست‌ها و اقدامات اسناد فرادست و مکمل نیز از مهمترین مولفه‌های مطرح نظر می‌باشد. این طرح‌ها در فقدان ارتباط شکلی و محتوایی با یکدیگر شکل گرفته و از مهمترین دلایل آشفتگی و نابسامانی گردیده‌اند. مدیریت شهری با عملکرد ضعیف خود در بخش مبنای نظری و اجرا در طول زمان علیرغم هشدارها و تاکیدات حرفه‌مندان قادر به تولید اسناد هماهنگ و منسجم نبوده و متاسفانه شاهد آسیب‌ها و چالش‌های مرتبط در طول زمان می‌باشیم. در بحث اجرای نماهای شهری آیین‌نامه‌های مختلف اجرایی و نشریه‌های ملی وجود دارد که لازم است در نگاه همه‌جانبه نگر این آیین‌نامه در یک ساختار جامع قرار گرفته و تحت مدیریت برنامه‌ریزان موضوع نماهای شهری قرار گیرد در رویکرد خطی و جز نگر موجود موضوع اجرا کاملاً به فراموشی سپرده شده و مجموعه اقدامات صرفاً محدود به برگزاری همایش‌ها و هم‌اندیشی‌های بی‌نتیجه گردیده است. در صورت تبیین ساختار که انگیزه اصلی این پژوهش بوده است مدیریت شهری ناچار به مداخله هدفمند و نظاممند گردیده و از ادامه اقدامات نامیشی و صوری

به صورت نسبی ممانعت می‌گردد به عبارت دیگر ساختار مدیریت شهر مکلف می‌نماید که مجموعه اقدامات مرتبط در راستای تولید ساختار صورت داده و پیگیری نماید. در حال حاضر پس از گذشت زمان متأسفانه شاهد بی‌توجهی به بسیاری از مولفه‌ها می‌باشیم. از مهمترین مولفه‌ها هویت می‌باشد موضوع هویت نیازمند تبیین در اسناد بالادست بوده و طرح‌های فرودست در بخش مبانی خود می‌بایست نسبت خود را با موضوع مشخص ونحوه و چگونگی اجرا را در قالب مصادیق، الگوها، برنامه‌ها و اقدامات تبیین، مدون و مکتوب نمایند. در غیر اینصورت موضوعات فوق صرفاً در طول زمان بعنوان یک دغدغه مطرح و هیچ‌گاه اقدام عملی موثر و نظامند را شاهد نخواهیم بود. موضوع خوانایی فضاها ی شهری و تقویت نظام نشانه ای نیز از همین دست می‌باشند کلیه موضوعات می‌بایست در سند انعکاس یافته و مصادیق، الگوها و برنامه‌های لازم در سند طرح و انعکاس یابند. بخشی دیگر از مولفه‌ها مرتبط با فرم کالبدی شهر و طراحی نما می‌باشد. در واقع طراحی نما در حال حاضر بی‌توجه به ضوابط ومقررات شکل دهنده فرم کالبدی شهر است. در وضعیت ایده آل طراحی فرم کالبدی و طراحی نماهای می‌بایست دارای همزمانی و یا ارتباط نظامند و ساختار مند با یکدیگر صورت پذیرند. لیکن اصلاح وضعیت موجود در گرو تغییر رویکرد تهیه طرح‌های فرادست، اصلاح ضوابط و مقررات و ساختار مطالعه، تصویب و اجرا در نظام شهر سازی و معماری کشور می‌باشد. چنانچه مجموعه طرح‌های فرادست و فرودست ذیل مدیریت جامع، منسجم و یکپارچه تعریف شوند و شکل بگیرند امکان طراحی و مداخله همزمان این موضوعات وجود خواهد داشت. در حال حاضر این نگرش و رویکرد در مدیریت کلان کشور مشاهده نمی‌گردد. لیکن تبیین نظامات جامع از زمینه‌های تحقق موضوع می‌باشد. اجزا پیشنهادی سند نماهای شهری می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- مبانی نظری
- تعریف چشم انداز، اهداف، راهبرد، سیاست‌ها، برنامه‌ها و اقدامات
- رویکردهای طرح
- ساختار و فرایند ارزیابی کمیته‌ها تخصصی
- آیین نامه‌های اجرایی نما
- ساختار و فرایند کمیته عالی

۲- کمیته‌های تخصصی و سامانه‌های مرتبط

ورود به موضوعات کیفی علاوه بر نیاز به مبانی نظری مدون و قانونی وجود کمیته‌های تخصصی مشتمل بر مجموعه خبرگان را که براساس مبانی نظری، معیارها و شاخص نسبت به موضوعات ارزیابی و تصمیم گیری نمایند لازم و ضروری می‌سازد. در طول زمان حسب نیازها و اقتضائات این کمیته‌ها می‌توانند شکل گیرند و یا بایکدیگر ترکیب و یا تفکیک گردند لیکن وجود مبانی نظری، شاخص‌ها و معیارها در ارزیابی‌ها و تصمیم گیری‌ها الزامی است. در حال حاضر چالش اساسی کمیته‌ها ضمن موفقیت نسبی فقدان مبانی نظری مدون، مکتوب وقانونی، معیارها و شاخص‌ها می‌باشد. به بیان دیگر برای اعضا کمیته نما، مدیریت شهری، طراحان و حرفه‌مندان حقیقی و حقوقی

این موضوعات مشخص و معین نمی‌باشد و فرایند ارزیابی از شفافیت و خوانایی لازم برخوردار نیست. همچنان نحوه انتخاب و انتصاب اعضاء و فرایند کنترل عملکرد برای مجموعه مدیریت شهری، طراحان و اعضا مشخص نمی‌باشد. با توجه به تجربه موفق و موثر بهره برداری از سامانه‌ها پس از شکل‌گیری مبانی نظری جامع، رویکردها و الگوها درسند طراحی نماهای شهری با استفاده از سامانه‌ها می‌توان در حد امکان و توان نسبت به شفاف سازی و کسب اعتماد عمومی اقدام نمود. باید توجه داشت هر چند تصمیم‌گیری در موضوعات کیفی همواره امکان توافق و رضایت مطلق طرفین را با چالش روبرو می‌نماید لیکن به صورت نسبی وضعیت مناسب تری را نسبت به موجود ایجاد خواهد کرد. مبانی نظری و سند جامع امکان تقرب ادراکی و توافق ضمنی بالاتری را فراهم می‌آورد. اجزا بخش سامانه‌ها شامل موارد زیر می‌باشد:

- سامانه ارزیابی طراحی نماهای شهری
- سامانه ارزیابی بناهای خاص و ویژه شهری
- سامانه ارزیابی طرح‌های مساجد
- سامانه انتصابات و کنترل عملکرد کمیته‌ها.

۳- برنامه اجرایی و نقشه‌های پهنه بندی

از چالش‌های دیگر تهیه اسناد شهر سازی و معماری فقدان ارائه برنامه اجرایی در اسناد و ساختار می‌باشد. تطویل زمانی فرایند مطالعه طرح، فقدان دانش و انگیزه مدیریت شهری در اخذ برنامه اجرایی و بسیاری دیگر از موضوعات مانع انعکاس برنامه‌های جامع و پاسخگو اجرایی در اسناد شهرسازی و معماری گردیده است. در زمینه طراحی نماهای شهر که متأسفانه سندی تهیه نگردیده است و برنامه اجرایی مشخص نیز وجود ندارد. لیکن در مطالعات صورت گرفته به منظور تقویت موضوع اجرا پس از گذشت زمان طولانی نظام پهنه بندی نماهای شهری پیشنهاد گردیده است. این پیشنهاد پس از گذشت سه سال به دلیل فقدان برنامه اجرایی و زیر ساخت‌های لازم اجرایی نگردیده است. همچنین طرح پهنه بندی صرفاً برای دو منطقه ۱۳ و ۱۹ شهر تهران مطالعه و در دیگر مناطق مطالعه ای صورت نگرفته است. بدیهی است در صورت پیگیری برنامه جامع بدو باید این نظام باید برای شهر تهران تهیه و کلیه زمینه‌ها و کیفیت‌های فضاها شهری را دربر بگیرد و پس از آن هر منطقه شهری در چارچوب طرح نسبت به تدقیق اقدام و برنامه اجرایی خود را تهیه نماید. سند جامع طراحی نماهای شهری می‌بایست دارای برنامه اجرایی برای شهر و حریم آن و همچنین براساس نظام پهنه بندی مستقر بر ساختار اطلاعات مکانی سه بعدی شکل گیرد. پیشنهاد پهنه بندی مستقر بر ساختار اطلاعات مکانی سه بعدی زمینه ارتقاء و بهبود کیفیت طراحی و درک مناسب تر از عملکرد و نتایج نظام جامع را فراهم می‌نماید. کلیه اطلاعات محتوای طرح جامع نماهای شهری- نقشه‌های پهنه بندی نماهای شهری شهر تهران- سامانه‌های متعدد نظیر سامانه انتصابات کمیته‌ها- سامانه ارزیابی عملکرد- سامانه پیشنهادات، اعتراضات و شکایات- دبیرخانه کمیته عالی مدیریت، برنامه ریزی، نظارت و پایش طرح جامع نماهای شهری در ساختار اطلاعات مکانی سه بعدی قرار خواهد گرفت و همچنین سوابق مدیران و کارشناسان، اعضاء

کمیته‌ها، و طراحان و حرفه‌مندان اعمم از حقیقی و حقوقی در سامانه مذکور انعکاس می‌یابد. کلیه اطلاعات محتوای طرح جامع نماهای شهری - نقشه‌های پهنه‌بندی نماهای شهری شهر تهران - سامانه‌های متعدد نظیر سامانه انتصابات کمیته‌ها - سامانه ارزیابی عملکرد - سامانه پیشنهادات، اعتراضات و شکایات - دبیرخانه کمیته عالی مدیریت، برنامه‌ریزی، نظارت و پایش طرح جامع نماهای شهری در ساختار اطلاعات مکانی سه بعدی قرار خواهد گرفت و همچنین سوابق مدیران و کارشناسان، اعضاء کمیته‌ها، و طراحان و حرفه‌مندان اعمم از حقیقی و حقوقی در سامانه مذکور انعکاس می‌یابد.

۴- کمیته عالی مدیریت، برنامه‌ریزی، نظارت و پایش طرح نماهای شهری

هر طرح شهرسازی و معماری به منظور ممانعت از میرایی و ناکارآمدی، و بازتاب اصلاحات لازم و ضروری در سند قانونی و همچنین توجه به انعکاس ایده‌ها و پیشنهادات مفید و سازنده نیازمند پیش‌بینی فرایند پایش و بازنگری‌های لازم در طول زمان می‌باشد. پیرو تجربیات و سوابق گذشته این اقدام می‌بایست ذیل نظر کمیته مدیریتی و کارشناسی در فرایندی مشخص صورت پذیرد. در این طرح نیز این مهم پیش‌بینی گردیده است و بخش چهارم ساختار به انضمام دبیرخانه، سامانه پیشنهادات، بانک طرح‌های نمای شهری و همچنین سامانه انتقادات و اعتراضات در ساختار پیش‌بینی گردیده است. از بزرگترین آسیب‌ها و چالش‌های طرح‌های شهری فقدان فرایند و ساختار پایش و به‌روز رسانی طرح‌ها می‌باشد در این ساختار در بخش چهارم طرح جامع موضوع پایش مورد توجه قرار گرفته است. بدیهی است کلیه انتقادات، اعتراضات، شکایات و پیشنهادات... به بخش‌های مختلف طرح، توسط دبیرخانه کمیته عالی جمع‌آوری، ذخیره‌سازی و دسته‌بندی می‌گردد و پس از طی فرایند کارشناسی در صورت صلاحدید و نیاز در کمیته عالی تصویب و در ساختار طرح جامع به نحو مقتضی قرار می‌گیرد و زمینه را به منظور پویایی و اثر بخشی هر چه بیشتر طرح مذکور فراهم خواهد نمود. شفافیت ناشی از رویت و رصد فرایند بررسی و رسیدگی به ایده‌ها و پیشنهادات از مشوق‌های قابل توجه به منظور افزایش مشارکت متخصصان، کارشناسان، حرفه‌مندان حقیقی و حقوقی و همچنین عموم شهروندان خواهد بود. به بیان دیگر زمینه بهره‌مندی و بهره‌برداری از قابلیت‌ها و توانمندی‌های نهفته و پنهان موجود را در تمام بخش‌ها مهیا می‌نماید. تجربه بهره‌برداری از سامانه‌ها به وضوح موجب ارتقاء معیارهایی نظیر سرعت، کیفیت، بهبود و ارتقاء نظارت، اعتماد و اطمینان در میان کلیه عوامل ذیربط و ذی‌مدخل می‌گردد.

۱- کمیته عالی مدیریت، برنامه‌ریزی، نظارت و پایش طرح نماهای شهری

۲- دبیرخانه کمیته

۳- سامانه ایده‌ها و پیشنهادات

۴- سامانه رسیدگی به شکایات و اعتراضات

۵- بانک طرح نماهای شهری.

با عنایت به تفرق و گسستگی طرح‌ها و برنامه‌های مرتبط با طرح‌های توسعه شهری و به تبع آن طرح منظر و طراحی نماهای شهری پژوهش در خصوص تبیین ساختار جامع و یکپارچه طرح‌های شهری رافع بسیاری از ناهماهنگی‌ها در حوزه مدیریت، برنامه ریزی و اجرا می‌باشد. لذا پیشنهاد می‌گردد پژوهش‌های مشابه برای دیگر مقیاس‌ها و در ارتباط و پیوند با یکدیگر صورت پذیرد در ذیل ساختار اصلی نظام منظر شهری برگرفته از خروجی‌های این پژوهش ارائه گردیده است.

منابع

- Alexander, E. R. (1985). From Idea to Action: Notes for a Contingency Theory of the Policy Implementation Process *Administration & Society*, 16, 403.
- Alterman, R., Morris H. (1978). Implementation of Urban Land Use Plans. *Journal of the American Institute of Planners*, 33(1), 274-85.
- Alikhan Gorgani, Ruhollah; Musa Khani, Morteza and Memarzadeh, Gholamreza (2014), Study of structural elements of Tehran's urban management model in six urban areas, *Quarterly Journal of Economics and Urban Management*, No. 6, Spring. In Persian.
- Armanshahr Consulting Engineers (2017), Formulation of Coordination, Continuity and Visual Coherence Criteria for Urban Views of District 13 of Tehran Municipality, 2017. In Persian.
- Assilzadeha, H. (2004), Natural disaster data and Information management system. University putra Malaysia: Institute of advanced Technology (ITMA).
- Ardakani, Mohammad Hossein (2010), Yazd Farda Articles Group, (Yazd Farda Website). In Persian.
- Abramayar, Tessa and Jeffrey Pinto (1999), Management of Geographic Information Systems, translated by Tehran Geographical Information Center, Geographical Information Center of Tehran. In Persian.
- Burby, R. J. (2003). Making Better Plans That Matter: Citizen Involvement and Government Action. *Journal of the American Planning Association*, 69, 33 – 44.
- Burby R., May P., Berke P., Dalton L., French S., Kaiser E. (1997). *Making Governments Plan: Experiments in Managing Land Use*. Baltimore: Johns Hopkins University Press.
- Behn, R.D. (1980). Why Murphy Was Right?. *Policy Analysis*, 6, 361-363.
- Berke, P., Backhurst, M., Day, M., Ericksen, N., Laurian, L., Crawford, J., Dixon, J. (2006). What Makes Plan Implementation Successful? An Evaluation of Local Plans and Implementation Practices in New Zealand. *Environment And Planning B: Planning & Design* 33 (4), 581-600
- Chakrabarty, B.K. (2001), "Urban Management; Concepts, Principles, Techniques and Education," *Cities*, Vol. 18, No. 5, pp 331-345.
- Castells, Manuel (2001); *The Emergence of Networking Society*, Translators, Ahad Aliglian and Afshin, New Plan, Tehran. In Persian.
- Carmona, M., De Magalhães, Edwards, M. (2001). *The Value of Urban Design*. London, CABE (Thomas Telford).
- Dalton, J., Elias, M., Wandersman, A. (2007). *Community Psychology: Linking Individuals and Communities*. (2nd Ed.), Belmont, CA: Wadsworth.
- Durlak, J. A., Dupre, E. P. (2008). Implementation Matters: A Review of Research on the Influence of Implementation on Program Outcomes and the Factors Affecting Implementation. *American Journal of Community Psychology*, 41, 689-708.
- Elmore, R. F. (1979). Backward Mapping: Implementation Research and Policy Decisions. *Political Science Quarterly*, 94(4), 601-616.
- Farhoudi, Rahmatollah; Qalibaf, Mohammad Baqer; Chaharahi, Zabihullah and Javaheri, Ahmad (2009), Analysis of physical physical divisions based on integrated case management of Shiraz. *Geography (Scientific Research Journal of the Geographical Society of Iran)*, New Volume, Year 6, No. 19. In Persian.
- Golkar, K. (2011). Urban Design: Process or Processes. *SOFFEH*, 52.
- Hosseini, Zahra; Atefeh Sanei (2009), Feasibility study of the establishment of integrated urban management in Iran, a case study of Mashhad. In Persian.
- Javadkar, W.L. (2003), *Management Information Systems*, translated by Ahmad Sardari, Samat Publications. In Persian.
- Kargar, Bahman (2006), *Urban Security*, Publications of the Geographical Organization of the Ministry of Defense and Armed Forces Support. In Persian.

- Khoury, Zaki B. (1996). Implementing the New Urban Agenda: The Case of Ismailia, Egypt. *Environment & Urbanization*, 8 (1). April.
- Laurian, L., Day, M., Backhurst, M., Berke, P., Ericksen, N., Crawford, J., Dixon, J., Chapman, S. (2004). What Drives Plan Implementation? Plans, Planning Agencies and Developers. *Journal of Environmental Planning and Management*, 47 (4), 555-77.
- Laurian, L., Day, M., Backhurst, M., Berke, P., Ericksen, N., Crawford, J., Dixon, J., Chapman, S. (2004). What Drives Plan Implementation? Plans, Planning Agencies and Developers. *Journal of Environmental Planning and Management*, 47 (4), 555-77.
- Laurini, Robert (2006), Geographic Information Systems for Urban Planning, translated by Mohammad Hadi Khalilnejadi, Processing and Urban Planning Publications, Tehran. In Persian.
- Mc Gill, R. (2001). Urban Management Checklist. *Cities* VOL.18, NO.5, PP 347-354.
- Matland, Richard E. (1995). Synthesizing the Implementation Literature: The Ambiguity-Conflict Model of Policy Implementation. *Journal of Public Administration Research and Theory: J-PART*, 5(2), (Apr. 1995) 145-174.
- Mohammadi Liri, Jahanbakhsh (2010), The Role of Information Technology in Urban Management and Development, Publisher: Jihad University Cultural and Art Research Institute. In Persian.
- Mansouri, S. (2013), Strategies for urban landscape management, Scientific-Promotional Journal of Urban Landscape Perspective. In Persian.
- Mc Gill, R. (1998). Urban management in developing countries, *Cities*, 15(6), 463-471.
- Modiri, Mehdi and Khosrow Khajeh (2005), A Reference to Geographic Information Systems, Publications of the Geographical Organization of the Armed Forces, Tehran. In Persian.
- NaSCIO. (2008), Where is the data? show Me, Governance of Geospatial Resources, July
- Norton, Richard K. (2005). More And Better Local Planning: A Statemandated Local Planning In Coastal North Oliveira, V., Pinho, P. (2009). Evaluating Plans, Processes and Results. *Planning Theory & Practice*, 10(1), 35 – 63.
- Poorahmad, Ahmad (2006), Territory and Philosophy of Geography, University of Tehran Press, Tehran, First Edition. In Persian.
- Pakzad, J. (2007). How The Pioneers Of Urban Design In Iran Think. *Abadi*, 17, 8-19.
- Rahbar, Neda (2017), Conceptual Design of the Integrated Urban Management System Using Web-Based Location Systems, *Journal of Geography and Urban Planning Zagros Perspective*, Volume 9, Number 34. In Persian.
- Razavian, Mohammad Taghi (2002); Urban Civil Management, Peyvand No Publications, Tehran. In Persian.
- Shabir Jimba, Jay (2000), City Management, Policies and Innovations in Developing Country. Translated by Parviz Zahedi, Urban Processing and Planning Company.. In Persian.
- Saghafi Asl, Arash and Zabrdast, Esfandiar and Majedi, Hamid (2013), Identifying and prioritizing effective criteria and indicators in the process of feasibility of urban design projects in Iran, *Armanshahr Architecture and Urban Planning Magazine*, No. 13. In Persian.
- Shia, Ismail (2003), The need for urban management change in Iran. *Journal of Geography and Development*. In Persian.
- Sager T. (1995). From Impact Assessment to Recommendation: How are the Impact Assessment Results Presented and Used? *Environ Impact Assess Rev*, 15, 377-97.
- Talen, Emily. (1996). After The Plans: Methods to Evaluate the Implementation Success of Plans. *Journal of Planning Education and Research*. 16 (2), 79-91.
- Talen, Emily. (1997). *Success, Failure and Conformance: An Alternative Approach to Planning Evaluation*. Environment and Planning.
- Wandersman, A., Goodman, R. M., Butterfoss, F. D. (2005). *Understanding Coalitions and How They Operate* (M. Minkler, Ed.), Community Organizing and Community Building For Health (2nd Ed., 292-313). New Brunswick, NJ: Rutgers University Press.
- Wildavsky, Aaron. (1973). If Planning is Everything Maybe is Nothing. *Policy Sciences*, 4 (2), 127-53.